ՏԱՐԻ 48 ԹԻՒ 2871 — ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 1331 ՐԷՃԷՊ 6 — ՄԱՅԻՍ 29 — 11 ՅՈՒՆԻՍ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANTCHOUK-I-ERZIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ՍՏ ՅՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՍ Կ'ՈՒՂՂՈՒՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՊԱՌՊԷ ԱԼԻ ՀԱՍՏԱԼԻՍԻ, ԹՈՒՄ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆԱԵ ԶԵՆՆ ՅԱՐԳԻՒՐ

Մանչուկի Էֆէմերիս

ԱԶԱՏԱՓԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

مظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی قاپو جامعی قارشوسی نمره ۵۴

ԲԱԺԻՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԱՅ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տող 5 դրշ., մինչեւ երեք դրուելիք տողերու համար մանաւոր պայմաններ

ՀԵՏԷՒՈՒՆՔ ՀԱՅԵՐՍ ԱԼ "ԹԱՆԻՆ,,Ի ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻՆ

Փորձնք այս պահուս «Թանին»ը,—մէկ կողմ թողլով Պապանդատիմայիլ Հադդը պէյի խմբագրականները, որոնք մեզ շահագրգռելու բնութիւնը չունին. հետեւինք Ապո,ւ Հադդ Համիտի դեղեցիկ տողերուն։ Ի՛նչ սիրուն է քերթողը, երբ անոր զգացումները զուգահեռական կ'ընթանան մեր ալ զգացումներուն, երբ ոգին՝ որ կը շնչէ անոր՝ կը դղրդէ և մեզ։ Երանի՜ բանաստեղծին որ թոյլ կուտայ իրեն առաջնորդ ըլլալու ո՛չ միայն իր անհատական եսին, այլ միւսնոյն ծաներութեան տակ գտնուողներուն ալ կը հայթայթէ տարգելում, արտայայտուելու հաճոյք և իր ազգին ցանկութիւնները գործնականացած տեսնելու անգնահատելի հմայքը, հոգ չէ թէ վայրկեանի մը տրմուանքը ըլլայ ան։

Թուրք Բանաստեղծը կ'ըսէ իր Թուրք ազգայիններուն.—«Մի՞թէ՛ք, հայրենակիցներ, թո՛ղ զժուութիւնը վերնայ ձեր մէջէն. երիտասարդ և ծեր հասակակից նկատուեցէ՛ք. մանը ո՛չ երիտասարդին կը նայի, ո՛չ ծերին. թշնամին ալ թո՛ղ մեզ ա՛նպէս տեսնէ. միտ համընթաց և համամիտ...»։ Ե՞րբ տեսնուած չէ համազգային ազէաքի միջոցին տենդաս խանդին դէպ ի միութիւն, միաբանութիւն։ Ցաւը բաժնել, թշուառութիւնը կիսել— ասով միայն կարելի է դիմադրել թշնամիին։ Մի՛ կարծեր թէ քու ազգակիցդ հանդէպ եղած անիրաւութիւնը չի խայթեր քեզ, ո՛չ, ազգակիցդ քու մարմինդ է, քու արիւնդ է, անոր մարմինդ,արիւնն տրուած ո և է վնասքու ալ վնասն է, ո՛վ մարդ։ Ուղիղը խորհնցի՛ք ազէաքի միջոցին, և ձեռք ձեռքի տուած աշխատե՛ք, մունայով ինչ որ լաւագոյն օրերու մէջ ձեռնարկ կը բաներ, կործիքի ազատութիւնը, համայնամի բանութիւնը։ Տեսէ՛ք ի՞նչ կ'ըսէ Համիտ բանաստեղծը.— «Հաքերութեամբ, ջանքով, հաստատամտութեամբ միշտ պաշտպանէ հայրենիքը։»— Կէս ճամբան մի՛ մնար, կ'ըսէ Թուրք բանաստեղծը, համբերութիւնը վտանգի պահուն ամենամեծ առաքինութիւնն է, որուն ընկերներն են ճիգը և հաստատամտութիւնը։ Եթէ այսպէս չարունակես —«Անանկ օր մը կուգայ որ թերեւս մեր մայրը թարմ կեանք մը կուտայ մեզի»։

Կարելի չէ այս զգացումները բացատրել աւելի ժողովրդական, աւելի հասկնալի լեզուով. արեւն ալ միշտ նոյն օրինակ լոյսով կը շողայ, ինչպէս իսէալը Թուրք բանաստեղծին տողերուն մէջ։

Մենք լուռ կը մնանք Թուրք քերթողին սա՛ տողերուն վրայ, որոնք արուեստին չրջանակէն ալ դուրս ելլալով, համայնական սիրտերուն թարգմանը չեն միւս ընդհանուր զգացումներուն նման.—«Պալքանեաններէն մին մեր ամսակառուոր պարթզպանն էր, միւսը որպէս թէ կայսերական ազգ թիկնապահ (ակնարկութիւն երեւնի Ցերմանիա իշխանին, որ Համիտին պատուակալ թիկնապահը կը կոչուէր կ. Պոլսոյ մէջ). մէկը գողութեամբ ժամանակ կ'անցընէր. միւսը դաւաճանորէն ապստամբած էր։ Զարս ուշա՛ն, վերջապէս ի՞նչ ըսեմ...»։ Բիչ մը վարը.—«Մեզի դէմ համաձայնեցան. բայց վերջ ի վերջոյ զերար պէտ ուտեն. մեր դէմ աշխատեցան, մենք ալ քնացանք, յեսոյ կայծակներով արթընցանք, անանկ արթնութիւն մը որ մէջ մըն ալ նայեցանք մղեւանքը պատեր պաշարեր է մեզ...»

Եւ այս ամէնը անհամաձայնութեան երեսէն, ըսել կ'ուզէ Ապիւլ Հադդ Համիտ։

Մենք այս անմիաբանութեան չարիքը դարերէ ի վեր գիտնք, որպէսզի ազէաքի մասնագէտներ եղած ենք։ Թուրք պատմութեան մէջ առաջին անգամն է որ կ'երեւի զժուութեան այս ոգին, մինչ նորենցին 1600 տարի առաջ. վարպետ և փորձառու մարդ, Հայկական ազէաքին պատճառներուն վրայ գրած է իր մասը, և անոր տակ կը կարդանք— ԹՕՅՈՒՐԵՐԸ։ Սոյս դարուն մէջ է որ եղիչ կ'ոգրայ նոյն տիրտ, Հայուն հարբաքը, համաճարակը։ Եւ ինչ հարկ վերանալ մեր պատմութեան արշալոյսը։ Նոյն երեւոյթը չի՛ կրկնուիր անաւոր լոյսով մը ամէն դարու, ամէն շրջանի մէջ։

Եւ զարմանալիօրէն միւսնոյն պատճառէն կը ծրնի միւսնոյն արդիւնքը։— Պատճառն է իշխանութեան մոլեգին սէրը, և արդիւնքն է զժուութիւն։

Կրկնուած երեւոյթը բոլոր ինկող ազգերուն մէջ...

ԱՄԻՍՆԵՐ ՊԻՏԻ ՏԵՒԷ ԵԼՍՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Ցանձնաժողովը ամսոյս մեր քով պիտի անցընէ, կ'ըսէ «Թան» — և այնուն ալ։ Իրենց առաջին խօսակցութիւններուն մէջ իսկ պատուիրակները արդէն կը խորհէին թէ ո՛ր թուականին արձակուրդով պիտի մեկնին։ Բայց արձակուրդ ընելով վերամուտ ալ հակցած կ'ըլլանք։ Արձակուրդը անշուշտ պիտի սկսի Օգոստ.ի առաջները, վերամուտն ալ Սեպտ. 15ին, և իրարմէ պիտի բաժնուին Աստուած գիտէ երբ։

Արդարեւ Ժողովը ծանր ասպարէզ մը ունի կատարելիք — անոր համար աւելի ծանր, որովհետեւ ուղղուելու համար իրեն առջեւ նոր ընթացք չունի։ 1878ի Պերլինի համաժողովը Բարիզի համաժողովով մը չկրկնուեցաւ։ Ռուսիա և Ճարոն Բորսմութի մէջ հաշտուեցան, առանց Եւրոպան իրրեւ երրորդ իրենց խօսակցութիւններուն կանչելու։ Թերեւս ո՛չ Թուրքիա և ոչ Պալքանեան պետութիւնները շատ ուրախ չեն իրենց չտեսնուն մասին Եւրոպայի ցոյց տուած ծայրայեղ հոգածութեան համար։ Բայց անցեալ տարուան Նոյ.էն ի վեր սովորութիւն եղաւ անոնց բոլոր ըրածներուն խառնուիլը, իրարու հետ կռուելէ դադրեցնուն պէս։

Մեծ Տէրութեանց ելմտական միջամտութիւնը դրական օրինաւոր տեսութիւններէ կը ներշնչուի — այսինքն Թուրքիոյ և Պալքանեան պետութեանց անելիքներուն չահերը պաշտպանելու փափաքէն։ Պատերազմիկները պարտաւորուած են համակերպիլ այս փափաքին կա՛մ նախորդ յանձնառութեանց պատճառաւ, կամ որովհետեւ ապագայ դրամի պէտք ունին։ Արեւելքի մէջ Եւրոպայի ամբողջ ելմտական քաղաքականութիւնը կը կայանայ իր դրամագլուխներուն համար տեղ և անոնց համար ալ երաշխաւորութիւններ փնտռելուն մէջ։ Արեւելեան պետութիւնները դրամագլուխներու կարօտը կը քաշեն և երաշխաւորութիւններուն վրայ կը խօսին. այս անգամ ամբողջ խնդիրը այս է։

Միայն թէ, ի՛նչ որ ալ ըսեն յեղափոխական ընկերվարականները և ամէն դէմէ անոնց յարողները — նոյն իսկ չափաւորները — ժողովին ներկայ պայքարին մէջ դրամի խնդիր չկայ միայն։ կան նաև քաղաքական չահեր։ Եւրոպական կարգին մէջ, տեղեկութիւնները Ցրանսայի և Ցերմանիոյ մէջ մանուանդ բազմաթիւ ըլլալով, կը թելադրուի թէ յանձնաժողովը պէտք է ցրանգեգերման գործ մը ըլլայ, մասնագիտութեան պատրաստակամ։ Բայց այս ցրանգեգերման գործը քաղաքական կարգին մէջ անպատեհութիւններ պիտի ունենայ որոնց անտարբեր են ընկերվարականները, բայց մենք ո՛չ։

Ասոր համար է որ — կը շարունակէ «Թան» — ըսինք և կը պնդենք թէ Ցրանսա, հոգածու ինչպէս միշտ Եւրոպական ներդաշնակութեան աշխատելու, պէտք է Բարիզի ժողովին մէջ ներկայանայ, ամրապէս կոթնած իր դնչակից ներուն և բարեկամներուն վրայ, և անոնց հետ սերտիւ համաձայն։ Մէկ եղանակի դէմ հարիւր եղանակ կրնայ ելլալ առնելիքները պաշտպանելու։ Բարիզ ըլլալու իր խօսքին, երբ յանձնառութիւններ ունինք։ Մեր յանձնառութիւնները մէկ համբայ միայն կը դծեն մեր առջեւ. այդ ճամբան պէտք է բռնե՛նք։

Գործնականօրէն պէտք է զգուշանայ որ Երրեակ Համաձայնութիւնը դժուառ չերեւնայ ի չգոյէ նախնական համաձայնութեան։ Քաղաքականութիւնը պէտք չէ զատել այս ժողովին ծրագրէն։

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԱՆԴԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ԽՆԴԻՐԸ

«Քորրիէրէ Տէլլա Սէրա» կը հրատարակէ քաղաքական լուրերու անօրէն հանրածանօթ Վ. Մանթէկացցայի հետեւեալ յօդուածը։

Մինչ դեռ կարգադրուած չէ Եւրոպական Թուրքիոյ նահանգներուն վերջնական սահմանադրութիւնը, արդէն սկսած են երեւիլ այնպիսի նշաններ որոնցմէ կարելի պիտի ըլլայ հետեւցնել թէ Արեւելեան խնդիրը հեռու է կատարեալ լուծուած ըլլալէ և թէ ան պիտի չարունակէ մեծ տերութեանց դիւանագիտունները զբաղեցնել։

Արեւելեան խնդիրը կը տեղափոխուի և որ մը Վոսփորէն անդին պիտի առնէ այն սուր հանգամանքը ինչ որ առած էր Եւրոպայի մէջ, սա տարբերութեամբ որ մինչդեռ հոս Օսմանեան նահանգներուն դրաւումը Պալքանեան փոքր տերութեանց փափաքն էր, հոն Ասիական Տաճկաստանի մէջ մեծ ազգութիւններն են որ իրարու դէմ կը գտնուին։

Արեւելեան խնդիրը այս անգամ ալ միեւնոյն ինքնութեամբ կը ներկայանայ. մէկ կողմէն Քրիստոնայ ժողովուրդներ որոնք կ'ուզեն իրենց կեանքը և ինչքը ապահովող բարենորոգումներ, որոնք միշտ խոստացուած են բայց երբէք գործադրուած — մինչդեռ միւս կողմէն Եւրոպական տերութիւններն են որ հազիւ հազ ազատած վերջին տագնապային շրջանէն կ'ուզեն նոր ճգնաժամերու պատճառ չի տալ, հետեւեալար կը ջանան պահպանել «սթաթիքօ»ն ցարչափ կարելի է պահպանել զայն։ Խնդիրը կարծուածէն աւելի փափուկ է, քանի որ Ցերմանիա՝ որ այդ կողմերը շահեր ունի. այս սարթիւ ալ Թուրքիոյ թիկունք պիտի կանգնի ինչպէս որ կանգնած էր Մակեդոնիոյ մէջ։ Իսկ գալով Հայոց կողմէ Մեծ Եպարքոսին յանձնուած բողոքագրին և Եւրոպայի մէջ գործող Հայ ազգին ներկայացուցիչներուն, առանց առաջին քայլերն են որոնցմով Արեւելեան խնդիրը Եւրոպայի կը ներկայացուի, և այդ քայլերն ալ պիտի հետեւին ճիշդ այն ճամբուն ուրկից անցաւ Մակեդոնական խնդիրը։

Հայերն ալ Մակեդոնացիներուն նման բարենորոգումնց գործադրութիւնը կը պահանջեն Եւրոպական քոնթրոլի ատ, Պերլինի վեհաժողովին 61րդ յօդուածն ալ նոյն բանը կը արամադրէր, և այդ յօդուածը իրենց բաղձանքներուն մեկնման կէտն է։

Բայց 61րդ յօդուածը, ինչպէս ուրիշներ և ոչ իսկ գործադրութեան սկիզբ առեն անտարբեր ձգեցին Եւրոպան։ Վերջապէս 1894ին երբ Հայկական խնդիրը ուրիշ առեններէ աւելի սպառնալից հանդամանք մը առած էր, այն առեն տերութիւնք բան մը ընելու կամեցողութիւնը ունեցան համանուագ կլարտոնի ազակցութեամբ, և այն առեն երբ կը կարծուէր որ Եւրոպա իրապէս պիտի օգնէր Հայերուն՝ Սուլթան Համիտ մտածեց կարուկ միջոցը հայկական հարցը լուծելու համար և այսպէս գործադրեց Մեծ Ջարդերը։ Նախկին Սուլթանը գիտէր տերութեանց միջեւ եղած անհամաձայնութիւնները, հեռեւեալար անպատիժ մնալու ապահովէր, և այսպէս ալ եղաւ, և ամէն անոնք որ ջարդերը կազմակերպած էին, Ամբոցին իրենց տեղը — ինչպէս համբաւաւոր Իզզէթ փաշան — իսկ ուրիշ շատեր պաշտօնի յառաջացումներ ունեցան։

Տասն և երեք տարիներ յետոյ և միշտ ապահովուած անպատիժ մնալու եղանակէն, ջարդերը վերանորոգուեցան. «Հայաստանի Ջարդերը» տիտղոսը կրեցին այն յօդուածները որոնք այն օրերը երեւցան Եւրոպական թերթերու մէջ։ Ցաղդիոյ նախարար Բիչօն 20 հազարէ աւելի կը հաշուէր զոհերուն թիւը, բայց այս անգամ թրքական կառավարութիւնը — ինչպէս եղած էր 13 տարիներ առաջ — ուրիշ գլխացաւ չունեցաւ բայց միայն քանի մը դեսպանական նօթեր։

Հայաստանի մէջ շատ տարածուած է բողոքական քարոզութիւնը։ Անցեալ դարու առաջին կիսուն էր որ քանի մը Ամերիկացի ճամբորդներ Հայաստանի մէջ պտոյտ կատարելէ յետոյ Պօսթոնի «փրոթեսթանտ ընկերութեան» տեղեկագրեցին իրենց տպաւորութիւնները և այս վերոյիշեալ ընկերութիւնները ալ ուղարկեցին պէտք եղան անձնաւորութիւնները օգնելու համար ժողովրդեան մը, որ արժանի է համակրանքի իր ունեցած ուշիմութեան և ջանասիրութեան համար։

Յետոյ կազմուեցաւ նաև հայ-բողոքական եկեղեցի մը և հիմնուեցան բազմաթիւ «Ասպէրթ քոլէճ»ներ որոնք մեծ թիւով զարգացած երիտասարդներ հայթայթեցին ազգին։

Հայոց ուսեալ մասին մէջ ուժեղ է ազգային զգացումը։

Հայաստանը բաժնուած է երեք տերութեանց միջեւ որոնցմէ Ռուսիա պատեհ առիթի մը ներկայացայովը Պարպական և Թրքական Հայաստանի մէջ տարածուելու զգուշաբերեն եւ կեցած չէ, Ռուսական բարենորոգմանց խնդրին մէջ քիչ մը տատամսաս կ'երեւի, քանի որ անոնց լայնօրէն գործադրութիւնը իր արդիւնք պիտի ունենայ ազգային զգացումին վերածնութիւնը որ կրնայ իր ազդեցութիւնը ունենալ Ռուսական Հայաստանի մէջ և դժուարութիւններ հարնել Զարական կառավարութեան, ասկից զատ Հայաստանի մէջ օրթոտոքս ժողովուրդ մը չկայ ինչպէս կային պալքաններուն մէջ, հեռեւաբար հայոց կը պակսի այն պաշտպանութիւնը ինչ որ ունէին Պալքանեան ազգերը և ուրիշ կրօնական օգտուելու։

Դեռ որոշուած չէ և կամ համաձայնօրէն կնքուած չէ օսմանեան կայսրութեան այս մասերուն վրայ գործադրուելիք հայկական խնդիրը ազդեցութիւնը։ Բայց սիրոյ միւս խնդիրներուն, այնպէս որ կարելի չէ անջատել զանոնք, Ռուսաստան կը դիտէ Հայաստանի, Դաղդիա՝ Սուրիոյ և Լիբանանի, և Անգղիա՝ Սրաքիոյ։ Ցերութիւնք կը խորհին բաժանման խնդրին շուրջ և միմիայն այս հոգը և ոչ թէ հայոց խղճալի վիճակը իրենց գործելակերպը պիտի առաջնորդէ։

Մասնաւոր հայկական պատուիրակութիւն մը որ հիմա Եւրոպա կը գտնուի, կը ջանայ 61ր յօդուածը գործադրելի ընել տալ, այսինքն Եւրոպայի կառավարիչի մը անուանումը 3 քաղաքական պաշտօնեաներով, մին Ռուս, միւսը Դաղդիացի և մէկն ալ Անգղիացի որոնց պիտի յանձնուած ըլլայ, — ըստ վերոյիշեալ յօդուածին — Հայկական նահանգները բարենորոգելու գործը, բայց հոս ալ դժուարութիւն մը կայ, վասնզի Ցերմանիա եթէ Մակեդոնիոյ մէջ ներկայացուցիչ մը չունենայ, անհաւասար կը թուի որ այս գործերէն բոլորովին անջատուած մնայ և վերջնականապէս բաժնուի Փոքր Ասիայէն։ Նոյն իսկ եթէ քոնթրոլի մէջ մասնակից ըլլայ միւս տերութեանց, դժուար է որ կարենայ առանց դժուարութեան համակերպիլ ձգելու այնպիսի տեղ մը զոր — Պաղատի երկաթուղւոյն հետեւանքով — նկատած էր իր գործունէութեան լայն ասպարէզ տուող երկիր մը, ինչպէս Մելիքէ ըսած էր, ապագայ գերմանական գաղթավայր մը։

Եւ Ցերմանիոյ դիրքն է որ կը դժուարացնէ Արեւելեան խնդիրը և մինչեւ իսկ իր բարգիպղմանի չահերուն պատճառաւ էր որ զոհուեցան հայերը։ Եւ հիմա էր որ տերութիւնք ամէն առնէ աւելի պիտի պնդեն որպէսզի Ասիական Թուրքիոյ «սթաթիքօ»ն չի խանգարուի։

Ահաւասիկ ներկայ հրատապ խնդիրը ուզեցի ներկայացնել իր գլխաւոր գիծերուն մէջ և որուն լուծումը կարծուածէն աւելի դժուար է...

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՔՕՆԿՐԷՆ

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ԱՐԱՐ ԼԻՏԸՐՆԵՐԷՆ ՍԻՆ

«Օսմ. Լոյս»ի մէջ կը կարդանք.— Բարիզի մէջ զումբուլիքի արաբական համաժողովին բացման պահուն Սուրիոյ և Արաբիոյ խնդիրներն են որ ուշադրութիւն կը գրաւեն։ Մենք հանդիսատես եղանք Դամասկոսի և Հալէպի ցոյցերուն և տեսանք որ անոնց մէջ ամենաուժգնօրէն կը դատապարտուին այս համաժողովը և անոնց որ զայն կը դուսարեն։ Բնական է թէ մասնաւոր չահեկանութիւն ունի գիտնալ թէ այս թնկրէին հանդէպ ինչ վերաբերում կը ասեն բարենորոգչական կուսակցութեան անդամները։ Այս մասին, խոսք կուտանք այս կուսակցութեան լիսբրներէն մէկուն որ նոր վերադարձած է Սուրիայէն։ Ահա թէ ինչ կ'ըսէ ան այդ նահանգներուն ընդհանուր կացութեան մասին.—

«Սուրիոյ կացութիւնը ոչ մէկ կերպով բարելաւուած է, Ամբողջ ժողովուրդը, առանց բացառութեան, բանանք-որոշ հաւատարմութեան ցոյց կը ղրկեն Պոլիս։ Չեմ հասկնար արդէն թէ ինչո՞ւ համար մարդիկ կը պնդին հաւատարմական այս զգացումներուն վրայ։ Կա՛ յ ո և է մէկը որ օտար գրաւումի մը փափաքի։ Կը վստահացնեմ թէ նոյն իսկ ամէնէն ծայրայեղ պահանջկոտները, երբեք չեն ուզեր որ օտարի մը կառավարութեան յանձնուի երկիրը։ Ամէն ոք համոզուած է թէ օտարին կառավարութիւնը մեր ազգային զգացումները պիտի մարէ։ Օսմ. գերիշխանութեան տակ մենք միշտ կրնանք ապրիլ Թուրքերուն քովն ի վեր, իրր եղբայր և իրր հայրենակից։ Ամէն ոք գիտէ թէ մեր պահանջն է միմիայն զուտ վարչական ապակեդրոնացում մը, ուրիշ ոչինչ։ Բայց մենք վճռած ենք ձեռք ձգել զայն, ամէն գնով, օրինաւոր միջոցներով։ Եթէ կառավարութիւնը չուզէ, ոչ մէկ գնով մեր փափաքներուն դոհացում տալ, վճռած ենք, մերժել տուրքերը, որովհետեւ հոն ուր իրաւունք չկայ, պարտք այ չկայ։ Երբեք կառավարութիւնը չպիտի կրնայ բռնի ուժ գործածել մեզի դէմ, որովհետեւ օրէնքը կը հակասակի անոր։ Շատ չատ՝ պիտի կրնայ զրաւել նիւթուածները անոնց որոնք իրենց տուրքերը չպիտի վճարեն։ Բայց ամբողջ Սուրիայ մէջ ոչ ոք պիտի գտնուի որ գնէ կառավարութենէն այս զրաւեալ կալուածները։ Ամէն պարագայի մէջ, չպիտի ապաստամրինք, որովհետեւ ապաստամբութիւններէ կը ներշնչուի — այսինքն Թուրքիոյ և Պալքանեան պետութեանց անելիքներուն չահերը պաշտպանելու փափաքէն։ Պատերազմիկները պարտաւորուած են համակերպիլ այս փափաքին կա՛մ նախորդ յանձնառութեանց պատճառաւ, կամ որովհետեւ ապագայ դրամի պէտք ունին։ Արեւելքի մէջ Եւրոպայի ամբողջ ելմտական քաղաքականութիւնը կը կայանայ իր դրամագլուխներուն համար տեղ և անոնց համար ալ երաշխաւորութիւններ փնտռելուն մէջ։ Արեւելեան պետութիւնները դրամագլուխներու կարօտը կը քաշեն և երաշխաւորութիւններուն վրայ կը խօսին. այս անգամ ամբողջ խնդիրը այս է։

Միայն թէ, ի՛նչ որ ալ ըսեն յեղափոխական ընկերվարականները և ամէն դէմէ անոնց յարողները — նոյն իսկ չափաւորները — ժողովին ներկայ պայքարին մէջ դրամի խնդիր չկայ միայն։ կան նաև քաղաքական չահեր։ Եւրոպական կարգին մէջ, տեղեկութիւնները Ցրանսայի և Ցերմանիոյ մէջ մանուանդ բազմաթիւ ըլլալով, կը թելադրուի թէ յանձնաժողովը պէտք է ցրանգեգերման գործ մը ըլլայ, մասնագիտութեան պատրաստակամ։ Բայց այս ցրանգեգերման գործը քաղաքական կարգին մէջ անպատեհութիւններ պիտի ունենայ որոնց անտարբեր են ընկերվարականները, բայց մենք ո՛չ։

Ասոր համար է որ — կը շարունակէ «Թան» — ըսինք և կը պնդենք թէ Ցրանսա, հոգածու ինչպէս միշտ Եւրոպական ներդաշնակութեան աշխատելու, պէտք է Բարիզի ժողովին մէջ ներկայանայ, ամրապէս կոթնած իր դնչակիցներուն և բարեկամներուն վրայ, և անոնց հետ սերտիւ համաձայն։ Մէկ եղանակի դէմ հարիւր եղանակ կրնայ ելլալ առնելիքները պաշտպանելու։ Բարիզ ըլլալու իր խօսքին, երբ յանձնառութիւններ ունինք։ Մեր յանձնառութիւնները մէկ համբայ միայն կը դծեն մեր առջեւ. այդ ճամբան պէտք է բռնե՛նք։

Գործնականօրէն պէտք է զգուշանայ որ Երրեակ Համաձայնութիւնը դժուառ չերեւնայ ի չգոյէ նախնական համաձայնութեան։ Քաղաքականութիւնը պէտք չէ զատել այս ժողովին ծրագրէն։

Թ։ՐԹՕՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի (69)

Ուխտի ճամբէն

ՎԷՊ՝ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ — ԳՐԵՑ՝ ԳԵՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

Ա. ՄԱՍ
ԵՐԱԶՆԵՐ ՈՒ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ
Ը. ԴԷՊԻ

ԽՈՐՏԱԿՈՒԱԾ ԵՐԱԶՆԵՐ

— Ոչինչ ունիմ պատասխանելիք, սիրելիս, իրաւունք ունիս դուն ալ, ես ալ։ Ինչո՞ւ, չեմ գիտեր, ծանր թախիծ մը պատած է զիս այս մեհենումի խոսքերուն։ Հայրենիքէն մնկնումն իմի այս տիրութիւնը չի դրաւ իմ հոգիին մէջ։ Զարս մինդ ամուսան մէջ Պէյրութը այնպիսի կապերով կապուեցաւ ինծի հետ, որ կարծես աւելի քան հայրենիքս է ան։ Պոլիսը բարեսիրտ չի պատուեր իմ սրտին, որքան Սուրիոյ այս օտանը։ Այլոս միշտ եռեւ պիտի դառնայ, ու կը կարծեմ թէ բովանդակ կեանքիս մէջ այդ տխուր վիճակին պիտի ենթարկուիմ։

— Զարագոյնակ մարգարէութիւններ կ'ընէք...

— Չեմ գիտեր, սիրելիս, չեմ գիտեր, բայց չարչարող ու տուայտող կասկածներ կան իմ մէջ։

— Ի՞նչ, կը կասկածի՞ք Հերմինէի սիրոյն վրայ։

— Ո՛չ, քա՛ւ լիցի։ Անբիծ սէր ունի այդ աղջիկը, անկեղծ զգացում և անձնուէր վերաբերութիւն ունի ինձ նկատմամբ։ Այդ չէ որ զիս տխուր խոնարհ կ'առաջնորդէ։

— Ի՞նչ է հապա։

— Չեմ գիտեր ի՞նչ քան է որ կը կրծէ իմ սիրտը։ Մինչեւ երեկ ամէն ինչ վարդագոյն կը տեսնէի, այսօր ամէն ինչ փոխուած է իմ աչքին։ Տխուր մտածումներ եկած պաշարած են զիս։ Հոգիս դող մը ունի իմ ապագային նկատմամբ։

— Ինչո՞ւ երեկուընէ փոխուեցաք և ո՛չ աւելի կանուխ։

— Առ իր պատճառն ունի, բարեկամս։

— Ես ձեզմէ գաղտնիք չունիմ և դուք ինձմէ չունիք կը կարծեմ. այս յայտնութիւնը կը զարմացնէ զիս։

— Այո՛, ես քեզմէ գաղտնիք չուզենիմ, սիրելիս։

— Ի՞նչ պատահած է ուրեմն։

— Հիմակ կ'իմանաս։

Ու լռեց Վրոյր։ Պահ մը նայեցաւ դէպի հորիզոնները։ աչքերը պտրցուց անամպ երկնքի կապոյտին վրայ, ու քիչ ետքը յամր ու չափուած ձեւերով սկսաւ խօսիլ։

— Երեկ Հերմինէի գացած էի։ Ցայտնեցի իրեն թէ վերջապէս պիտի մեկնիմ քիչ օրէն։ Ինչպէս կարգը եկաւ, չեմ գիտեր, ըսի թէ հաւանաբար ինձմէ ետքը Աբգարը գայ հոս։ «Պիտի գրեմ անոր որ, ըսի, իր քրոջ պէս օգտակար ըլլայ քեզի, չարունակէ իմ տուած դասերը։» Արդէն այս մասին իրեն՝ Հերմինէի հորը հետ ալ խօսեր էի։ Հերմինէ փղձկեցաւ ու սկսաւ յորդ արցունքներ թափել։ Պիտի խնդրենայի պարզապէս։ Հազիւ կրցի հանդարտեցնել զինքը և պատճառը հարցնել իր արցունքներուն։

— Չեմ ուզեր, չեմ ուզեր Աբգարի դատախազութիւնը, մնցեց ան։

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ կայ որ։ Չէ՞ մի որ Երուսաղէմէն քեզի բաւական ծանօթ է և իմ ալ մտերիմ բարեկամը։

— Չէ՛, չեմ ուզեր, կաղաչէմ, հեռացուցէք զիս այդ տղայէն, աղերսեց ինձ Հերմինէ։

«Ի զուր կը չարչարուէի պատճառն իմանալ։ Վերջապէս պարզեց թէ Աբգար Երուսաղէմի մէջ, Պարոնաէրի տգին, առանձին գտնուած ատեն մը իր սէրը յայտներ է Հերմինէի և խնդրեր է անոր ձեռքը։ Իր ծրագիրն է եղեր ընթացաւարտ ըլլալէ ետք գալ Պէյրութ, բժշկական վարժարան մտնել և յետոյ խնդրել Հերմինէի ձեռքը անոր ծնողքէն։

— Այդպէ՞ս, գոչեց և մտածեց Ղուկաս, լսելով Վրոյրի պատմութիւնը։

— Ամբողջ սենեակը իմ գլխուն դարձաւ, Ղուկաս, չարունակեց Վրոյր աբխուր չեչտերով։ Եթէ նախապէս փոքրիկ բան մը դիտնայի՞...

Ցայտնի կ'երեւէր թէ Վրոյր սոսկալի տագապար էր Հերմինէի այդ յայտնութիւնը լսելով. Բնաւութիւնը դրոշմուած էր անոր աչքերուն ու դէմքին վրայ։ Գիշերն ամբողջ անքուն անցուցած ու մտածեր էր։

— Բաւական խորհելիք բան է ապ, կարեց լռութիւնը Տիգրանակերացի երիտասարդը։ Աբգար հեռ սիրեր է աղջիկը, Հերմինէ ալ գոնէ պղտիկ սէր մը ածե՞ր է դէպի երիտասարդը։

— Կը կարծեմ որ ոչ. իր արցունքները, իր մերժումը և զղջանքը այդ կը մատնեն։ Բայց ես նախապէս գիտցած ըլլալու էի այդ միջադէպը։ Թերեւս կը խնայէի Աբգարին դառն յուսախաբութիւն մը։

Եթէ աղջիկը չէ սիրած այդ ապան, եթէ դէպի քու սէրդ հաւատարիմ է ու անկեղծ, ինչ որ կը կարծեմ, մտահոգ ըլլալու բան մը չիկայ։ Աբգարկրնայ հոս ըլլալ կամ ոչ, ոչ մէկ ազդեցութիւն կրնայ թողուլ Հերմինէի սրտին վրայ։ Շատ աղջիկներ չատ աղջիկներ կը սիրեն, բայց ամէն սիրող փոխադարձ սէր չի գտներ և ամէն սէր ամուսնութեան չի հասնիր։

— Այդ է անա որ մտածել կուտայ ինծի։

— Ինչ մտածելու բան մը չունիք։ Նոյնիսկ եթէ նախապէս գիտցած ըլլայիք որ Սրգար սիրած է այդ աղջիկը և մերժուեր է անկէ, դարձեալ ձեր նկատմամբ ուած սէրը պիտի ստիպէր զձեզ որ փոխադարձ սէր ունուցանէիք։

— Չէ՛, եթէ նախապէս գիտցած ըլլայի, այս ատիճանին չէի հասներ, լաւ կ'ըդամ այս կէտը։

— Բայց չէ՞ որ դուք սկիզբէն մինչեւ ետքը կռուեցաք ձեր սիրոյն դէմ ու չկրցաք յաղթել։

— Քանի անգամ բսած եմ, Ղուկաս, որ «դուք» ով, «ձեր»ով չի խօսիս։ դարձեալ կը չարունակես, ունայնութիւն դարձուցեր ես դուն քեզի։ Խնդրեմ գոնէ այսօր վազը «դուն»ով խօսէ ինծի հետ։

— Դարձեալ «դուք»ի է «դուն»ի վէճ։ Լեզուս վարժուած է, գիտես, չեմ կրնար «դուն»ով խօսիլ։ Բայց պիտի աշխատիմ, փափաքդ թող կատարուի։

Ղուկաս հանգստի զարթուցած մէջ չպլլալուն վարմուեր էր միշտ յոգնակի ձեւով խօսիլ։ Անկամ մը իր վրայ ազդեցութիւն ունեցող մէկը յանդիմաներ էր, գինքը եզակի ձեւով խօսելուն համար։ Ղուկաս, այնքան կամքի տէր տղայ մըն էր, որ որոշեր էր այնուհետեւ երբեք «դուք»ով չխօսիլ, և երկար ժամանակ անցնելով վարժուեր, ունակութիւն էր դարձեր իր մէջ։ Հիմակ մինչեւ իսկ դժուարութիւն կը քաշէր եզակի խօսած ատեն։

(Շարունակելի)

թիւնը համապատասխան է արտաքին զրաման, —պատասխանատուութիւն որոնոչ մէկ գնով կը փափաքինք։ Եթէ կառավարութիւնը չուզէր որ կայութիւնը վատնգաւոր հանգամանք մը առնէ, պէտք է որ կարելի եղածին չափ շուտ մեր պահանջումները փութ-վ շնորհէ։ Մինչև հիմա կառավարութիւնը իրաւունք տուաւ մեղի մի՛միայն արաբերէն լեզուի մասին մեր յայտնած բաղձանքներուն։ Կառավարութիւնը լայն սահմանի մը մէջ գործադրեց զայն և նոյն իսկ շնորհեց մեր ուզածէն աւելին։ Բայց այս բոլորը՝ մի՛միայն թուղթի վրայ գոյութիւն ունի։ Յակաբին երբէք բարձրաստիճան օրէնսդէտ պաշտօնատար մը զրկուեցաւ Սուրիա որ արաբերէն մէկ բառ մը չգիտէր։ Այս տեսակ պաշտօնատարներէն չատ կան Սուրիոյ և Պէյրութի մէջ, նոյն իսկ դատարաններու նախագահներ։ Ասոնք կրնան չատ կարող մարդիկ ըլլալ, բայց խնդիրը արաբերէն լեզուն գիտնալուն մէջ է։ Եթէ կառավարութիւնը միայն թուղթի վրայ գործադրէ այս բարենորոգումները, կացութիւնը ա՛լ աւելի կը վատթարանայ։

Դալով Բարդի արաբական համաժողովին, լիովին հեռաւեալը դիտել տուաւ.—Քոնկրէն պիտի գումարուի ապահովաբար այս ամուսն 12ին։ Անիկա պիտի խորհրդակցի ծրագրին չորս կէտերուն վրայ և պիտի ընտրէ մնայուն յանձնաժողով մը որ պիտի զբաղի բարենորոգման խնդիրներով։ Այս Քոնկրէին մէջ արաբական ամբողջ աշխարհը իր ներկայացուցիչը պիտի ունի սյ։ Քոնկրէին կարծել ուզուածին պէս, շարաթաներու գումարում մը չէ։ Անոր կը մասնակցին մեր բոլոր մասաւորականները։ Հետեւաբար անոր որոշումները մեծ նշանակութիւն ունին, եթէ Բարիզը ընտրեցաւ այս Քոնկրէին համար, առանց ֆրանսասիրութեան համար չէր։ Մենք չենք ուզեր ո՛չ ֆրանսական և ո՛չ ալ ուրիշ օտար դրաւում։ Մարոքը և Թունիզը ահա օրինակ է մեզի։ Իրողութիւնը պիտի բսեմ ձեզի, ինչ որ պիտի կրնայ լուսաբանել համաժողովին կարծեցեալ ֆրանսական ձգտումները։ Արաբ պատուիրակութիւն մը Մ. Բիշօնի դիմելով խնդրեց որ արտօնուի Քոնկրէին դումարումը Բարիզի մէջ։ Այս տարիւ պատուիրակութիւնը յայտարարեց թէ Քոնկրէն պիտի արտայայտուի ընդդէմ օտար ամէն գրաւումի, ինչպէս նաև օտար երկիրներու, ի մասնաւորի Ֆրանսայի քաղաքականութեան կողմէ ի կիր առնուած ազդեցութեան։ Մ. Բիշօն այս իրողութեանց կատարելապէս տեղեակ ուզուած արտօնութիւնը շնորհեց։ Բարիզը ընտրեցաւ ուրեմն, անոր համար որ քաղաքակրթութեան կեդրոն էր, ինչպէս նաև կեդրոն էր արաբ վաճառականներու որոնք ամէն կողմէ հոն կը փութային։ Եթէ Պերլինը կամ Լոնտոնը ընտրուէր, պիտի ըսէին այն տեղ ալ թէ մենք գերմանական կամ անգլիական ազդեցութեան համակիրներուն ենք։ Պահ մը նոյն իսկ ուզուեցաւ Քոնկրէն Պոլսոյ կամ Պէյրութի մէջ գումարել։ Բայց այս պարագային կառավարութիւնը ձերբակալելով պիտի պատրէր բոլոր ներկաները։ Կը վերջացնեմ ըսելով.—Սուրիոյ մէջ չկայ արաբ հայրենասէր մը որ օտարին գրաւման փափաք ունենայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԴԱՍԱԳԱՀ

ՍՊՈՒՏՏ ԷՖԷՆԴԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊՈԼԻՍԸ ԱԶԱՏ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍ ԸՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Առեւտրական Սենեակին նախագահ Ս.Էմէտ Ապուտ էֆ. հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ «Օսմանիէր Լայտի» մէկ խմբագրին.—«Բուսկէլիի նահանգներուն կորուսեալն եաքը առեւտրական զարգացումը մեզի համար աւելի սիզոդական պէտք մը դարձած է այժմ, քան անցեալին մէջ։ Եթէ մեր առեւտրին չընձայենք հարկ եղած ապառուիրանը, անկա պիտի իյնայ, և այս պատճառաւ հունձքն ալ պիտի նուազի։ Ասոր համար է որ հրաւիրեցինք օտար Առեւտրական Սենեակները քննելու խնդիրը մեզ հետ, և գտնել մեզ սպառնացող վտանգը անհետացնելու միջոցները։ Զբաւեր մեզ յայտնեց իր կարծիքը և մեր այսօրուան ժողովին մէջ անդունեցինք Միութեան պարզած գրեթէ բոլոր կարծիքները։ Խնդիրը կը դառնայ մայրաքաղաքին առեւտրը զարգացնելուն վրայ, և մենք նոյնքան շահ ունինք ասոր մէջ, որքան օտարները։ Օրինակի համար, մենք համոզուած ենք որ առեւտրական դարմանները չատ թերի են և ժամանակի ու դրամի անազին կորուստ կը պատճառեն վաճառականներուն։ Քանիցս բողոքեցինք դատական իշխանութեան։ Պոլսոյ ազատ առեւտրականներուն հաշակութիւնը բարձրանալ է։ Ասոնց ամենքին հետ մենք ունինք հեռաւոր յարաբերութիւն։ Ինչպէս նաև Սիրիոյ, Պաղեստինի, Եգիպտոսի, Հնդկաստանի, Ամերիկայի և Եւրոպայի հետ

վրդ. ուր այս պաշտօնէն հեռանալէ վերջ Էտիրնէի առաջնորդութեան կոչուեցաւ և եպիսկոպոսական վկայական մը ձեռք բերաւ իր կարճ պաշտօնավարութեան մէջ։ Անոնք որ Ղեւոնդ վրդ.ի եպիսկոպոսացման դէմ են, կ'առարկեն նաև թէ անոր վկայականը որ տրուած է Էտիրնէի Գաւառ. ժողովէն, ներկայիս մէջ իրական արժէք կը ներկայացնէ՞, քանի որ այժմ Էտիրնէ Պուլկարիոյ կը պատկանի, Գաւառ. ժողով գոյութիւն չունի հոն, և բովանդակ Պուլկարահայոց առաջնորդութիւնը տակաւին վերջնական ձեւ մը ստացած չէ։ Սակայն և այնպէս Դուրեան վրդ. բաւական համակիրներ ունի Խառն ժողովին մէջ և հաւանական է որ անոր եպիսկոպոսացումը վճռուի։

Ամէն պարագայի մէջ, փափաքելի է անշուշտ որ երկու չափ, երկու կշիռ չի գործածուի և արդարութիւնը, եթէ պիտի գործադրուի, գործադրուի հաւասարապէս ամէն անոնց համար որոնք իրենց ծառայութիւններով կրցած են օգտակար ըլլալ անչեալին մէջ և կը ջանան օգտակար ըլլալ նաև ներկային մէջ։

Եպիսկոպոսացուներու վարդապետներուն մէջէն կան Իզմիրի և Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Մատթէոս և Տ. Խորէն Մ. վրդ.ներէն և Դուրեան վրդ.է զատ, Եղնիկ Պապաեան, Գնել Գալէմքեարեան և Վահան Յակոբեան Մ. վրդ.ները, եւ խերեւս ուրիշներ ալ զորս չենք յիշեր։

ՕՏԱՐ ՀԱԿԱԿՇԻՌԸ ԵՒ ԱՆՇԱՏՕԼՈՒԻ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

«Լաւ որ Բաթ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը գրէ. «Բ. Դուռը Հայկական Խնդրին վրայ խօսող դեսպաններուն ըսած է թէ սրեւելեան նահանգներու մէջ գործադրուելիք բարենորոգմանց խնդրին մէջ բնաւ պիտի չընդունի ազգերու միջամտութիւնը։ Կառավարութիւնը այս իմաստով խօսած է նաև Հայ երեւելիներու»։

ԻԶՄԻՐԻ ԱԶ-ԻՍԼԱՄ «ՄՈՒԻՆՍԻՋ»ՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՒԱՔՈՒՒՆ

Իզմիրի «Դաշնակ»ին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.—

«Հակառակ օրէնքի և հակառակ կանխագոյն յայտարարութեան, կառավարութիւնը ոչ-իսլամ մուինսիպները եւս հաւաքել սկսած ըլլալով, Առաջնորդ Ս. Հայրը ասոյն պարագան հետ դրեց Պատրիարքարան և հրաւիրեց խնդրոյ Տեղւոյս հրամանատարի յայտարարութեան համաձայն իբր թէ ոչ իսլամ մուինսիպներէն միայն 60 հոգի պիտի կանչուի եղեր։

Այս կերպով չատ մը ընտանիքներ, որոնք իրենց միակ նեցուկով հաւիւ գրնային հաղար դժուարութեամբ ապրիլ։ այժմ այդ ալ պիտի կորսնցնեն և բոլորովին խեղճ և թշուառ վիճակի մը պիտի մատնուին։ Կառավարութիւնը ըստ օրէնքի մուինսիպներու ընտրեաց օրական պիտի յայտնէ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.

— Դաւառ. Երեսփ. ժողովոյ մէկ անդերորդի վիճակաւ դադրած և վախճանեալ երեք անդամոց տեղ, նոր ընտրութիւն կատարուեցաւ անցեալ կիր. օր (Մայիս 26)։

Բուէարկութեան արդիւնքը եղաւ հետեւեալը.— Բացարձակ մեծամասնութեան ձայնով Երեսփ. ընտրուեցաւ տեղւոյն ծխախոտի վաճառականներէն Գրիգոր էֆ. Քիւրքեան։ Իսկ համեմատական մի մնացին, Տեարք Բիւզանդ Գասպարեան, Գրիգոր Ալիքանեան, Մարտիրոս Պոլիկեան, Յակոբոս Յովսկիմեան, Ալիքսան Պուլուտեան, Գասնիկ Գանտրաչեան, Մինաս Թօմճեան, Իսրաէլ Զրամեան, Չարեհ Գավիթեան, Մամբէ Թօմճեան։

Վերոգրեալ համեմատականի ցանկը ընար. ժողովին որոշմամբ երեք օրաւան համար Եկեղեցւոյ բակին մէջ ի տես ժող-վրդեան գրուած ըլլալով այն ժամանակամիջոցին մէջ երբ թաղեցիներու կողմէ դիտողագիր մը չհանի ընտր. ժողովոյ նախագահին, բան օրինի երեսփոխան կը հռչակուին հետեւեալները. Ա. շրջանի համար — Բիւզանդ էֆ. Գասպարեան և Գրիգոր էֆ. Ալիքանեան։ Բ. շրջանի համար — Մարտիրոս Պոլիկեան, Յակոբոս էֆ. Յովսկիմեան, Գասնիկ էֆ. Գանտրաչեան։

ՅԱՌԱՋԻԿԱԾ Մայիս 31 Ուրբաթ երեկոյ ժամը 5ին (Ը. Ե.) Պ. Սարգիս Գրալեանի կողմէ, Հայերէն լեզուի փոքրնակաց դասախօսութիւն մը տեղի պիտի ունենայ, Կէտիկ-Փաշայի Ազգ. վարժարանին մէջ։ Կը հրաւիրուին երկսեռ ուսուցիչները և պետական ուսուցչանոցի ուսանողները, մասնակցելու համար դասախօսութենէն վերջ տեղի ունենալիք քննադատական վիճաբանութեան։

ՌՕՊԷՐԹ ԲՕԼԷՅԻ ամավերջի հանդէսը և վկայականաց բաշխումը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 18 (Ն.Տ.)ին։

*** Իւսկիւտարի ամերիկեան աղջկանց դպրոցի ամավերջի հանդէսն ալ տեղի կ'ունենայ այսօր կէս օրէ վերջ ժամը 3ին։

ԿՈՄԻՏՍԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏի երկրորդ Յոդվրդական համերգը (կրկնութիւն առաջինի) տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ 2)15 Յունիս կիրակի ցորեկ ժամը 3ին։ Յունիս 2ին կիրակի երեկոյեան ժամը 8ին Ամենայնի թատրոնին մէջ կէս առ կէս զեղչուած գիներով։ Գիներ. Ա. կարգ թիւնթոտ մէկ մէջտեղ. Բ. կարգ անոտ 10 դրուշ. վերնայարկ 5 դրուշ, Ա. կարգ օթեակ մէկ ոսկի, Բ. կարգ 4 մէջտեղ։ Տոմսակները կը ծախուին Բերա Օթել Թոգաթլեան, Պոլիս Պանչէ զարբ, Ճէլալ պէյ խան սեղաւաւոր Թերլէմիզեան էֆ.ներու մօտ, Կէտիկ Փաշա Պալի Փաշա եօզուշու Վահրամ էֆ. Աստուրեանի դեղարանը, Սկիւտար «Բաֆֆի» լարանը, Գալաթիա Հայոց եկեղեցին։ Ոչ ոքի տոմսակ չի ղրկուիր։

ՏՐԹ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ, Եր. Եուսուֆեան և Գրիգոր Վարդանեան էֆէնտիներուն ալ հրաւէր եղած է անդամակցելու Դուրգէն էֆ.ի յոբելեանական յանձնաժողովին։ Երեկուան ցանկին մէջ սխալմամբ էր որ չէին յիշուած այդ անդամները։

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ՀԻՄ ՉՈՒՆԻՆ

«Ազատամարտ»ի երէկուան թիւին մէջ գրուած էր թէ կիրակի օր Կէտիկ-Փաշայի երեսփոխանական ընտրութիւնները կատարուեցան բանութիւններով և զեղծումներով, թէ ճնշումի և յարձակման ենթարկուեցան Պատրիարքարանի քննիչները, երբ գործուած ապօրինութեանց մասին դիտողութիւն ըրին, ևն.։ Այս տողերը սուտ և սխալ ըլլալով՝ պարտք համարեցինք իրողութիւնը պարզել։ Նախ ոչ մէկ բանութիւն և զեղծում տեղի ունեցած է ընտրութեանց մէջ։ Ընտրողական ժողովը տեսնելով որ Ազատական(իմա՛ դաշնակցական)երիտասարդութիւնը կասկածներ ունի թէ ընտրական գործողութեանց մէջ զեղծումներ տեղի պիտի ունենան, և մանաւանդ տեղեկանալով որ անոնցմէ ոմանք նոյն օր ընտրութիւնը խափանելու ջանքեր պիտի ընեն, Պատրիարքարանի դիմելով քննիչներ ուղած է, այս կրկնակ անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար։ Պատրիարքարանի կողմէ կարգուած քննիչները՝ Գէորգ վրդ. Թուրեան, Ժաք Սայապալեան և Սմբատ Բիւրատ էֆ.ները չնայելով որ վերջին երկուքը Ազատական խմբակցութեան կը պատկանին, կատարեալ անկողմնակալութեամբ և արդարութեամբ իւրաքանչիւրը իրենց պաշտօնը, և շաբաթ իրիկունէն կանչելով բոլոր բողոքարկուները, լսեցին անոնց դիտողութիւնները, և սակայն անոնց մէջ ընտրութիւնը յետաձգելու ոչ մէկ օրինական հիմք գտան։ Գալով այն պարբերութեան թէ ազատականները տեսնելով ընտրող. ժողովի ոչ չեղած դիրքը և կատարած զեղծումները, բողոքած են թուղթիկով մը եւ ձեռնպահութիւն յայտարարած, այս մասը բացարձակապէս սուտ է, որովհետեւ նոյն իսկ այդ «ազատական» կոչուածներուն «լիքար»ները մասնաւոր կերպով կը յայտարարէին թէ իրենց նպատակն է ընտրութիւնը յետաձգել տալ, որպէս զի կուսակցութիւնները համաձայնութեան մը գան, և յետոյ չաբաթ երեկոյ ո՛չ մէկ զեղծում գործուած ըլլալը կրցան ապացուցանել քննիչ մարմինն առջեւ, ու ի վերջոյ միայն իրենց թուղթիկը ցոյց տալով խնդրեցին որ, գոնէ իրենց ձեռնպահութեան յայտարարած ըլլալուն համար ընտրութիւնները յետաձգուին։ Բայց քննիչ մարմինը պատասխանեց թէ իրենք իրաւունք չունէին առաջուց այդ տեսակ թուղթիկ մը հրատարակելու, առանց սպասելու իրենց կատարելիք քննութեան ելքին։ Աւելորդ չէ ըսել թէ քննիչները իրենց տեղեկագրով ընտրութեանց օրինաւորութիւնը հաստատած են արդէն, և հետեւաբար Պատրիարքարանի կը մնայ կարեւորութենէ բացարձակապէս զուրկ համարել այլ եւս տեղի ունենալիք բողոքները։

ԻՐԱՋԵԿ

Այրի Տիրամայր Վ. Պալաքեան, Տ. Գրիգորիս Ծ. Վարդապետ Պալաքեան, Տիար Յարութիւն Պալաքեան (ի Մելբուրն Աւստրալիա). Տէր և Տիկին Մուրատ Փանոսեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Նշան Անդրէասեան և զաւակունք (Տրապիզոն), Օր. Լեւոնի Պալաքեան, Տէր և Տիկին Յակոբ Պալաքեան(Ճավա), Այրի Տիկին Ե. Պալաքեան (Թոքատ), Տոքթ. Տ. Պալաքեան, Տէր և Տիկին Մ. Շանտաղար և զաւակունք, Այրի Տիկին Բ. Հիւսիսեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Կ. Օտապաշեան, Տէր և Տիկին Մ. Դ. Բարսեղեան և այլ ազգականք ցաւօք կը ծանուցանեն մահը իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ-հօր և ազգականին՝

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՊԱԼԱԲԵԱՆԻ

որ հանգաւ ի տէր ուրբաթ և հինգշաբաթ հասակի։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ հինգշաբթի, 30 Մայիս, ժամը 4ին (Ը. Ե.) Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին, յետ որոյ մարմինը պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատան մէջ, ընտանեկան դամբարանը։

ԾԱՆՕԹ. — Շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի 2.30ին (Ը. Ե.)

Մանաւանդ մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԽԻՍ ԿԱՐԵԻՐ

Սամ. Ազգային դրամատունը (հայ պանքա) կալուածատէրերու դիւրութեան համար հաստատած է կալուածական յանձնաձեւի մը սպասարկութիւն մը՝ որ կը կատարէ չենքերու վարձակալութեան վերաբերեալ հետեւեալ գործողութիւնները։

1. Կալուածները վարձու կուտայ և կալուածատէրին հաշուոյն կը գանձէ տոնոց վարձքերը։
2. Վարձակալին հետ ծագած ամէն դժուարութիւն ինչպէս են, չի գանձուած վարձքերու վարձակալը չենքն դուրս հանելու եւն. խնդիրներ. կը հարթէ և ի հարկին կ'տանձնէ վարձակալներու դէմ դատական հետապնդումներ ընելու ամէն ձեռնարկութիւն։
3. Կալուածատէրին փոխանակութիւններ կ'ընէ կալուածին տարեկան վարձքին փոխարէն։
4. Հարիւրին չորս տարեկան տոկոս կը վճարէ կալուածատէրին՝ հաշուոյն դրամատան մէջ գտնուած դրամներուն համար։
5. Ասոնցմէ զատ դրամատունը կ'պահովէ վարձքերուն ամբողջական դանձումը։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար գիմել Սամ. Ազգայ. դրամատան կեդրոնատեղին Քաթիթզուլ խան, Սթամպուլ։

ԵԹՈՒՌԻ ԿՈՒԻԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

90,000 ՏՈՂՆՈՑ ՀԵՌԱԳԻՐ ԵՒ 161,300 ՂՐՇ. ՄԱԽՔ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Թասվիրի էֆքարը»ի երէկուան թիւին մէջ կը կարդանք.

Կարգ մը տեղերէ հարցում եղած, ո՛վ գիտէ քանի՛ անգամ կրկնուած և վերջապէս Պետական Խորհուրդի մէջ երկար խորհրդակցութիւններէ և վիճաբանութիւններէ ետք որոշում տրուած է թէ այսուհետեւ Մեճլիսը Իսթանբուլ մէջ Վալիին, Միւթէսարիֆին կամ Գայմագամին աչ կողմը պիտի նստին կառավարական պաշտօնեաներ իրենց ատաճանին համեմատ և ձախ կողմը՝ հոգեւոր պետերը և միւս անդամները և «մազպաթա»ներու և որոշումագիրներու մէջ ալ երկու կարգի վրայ ստորագրութիւն պիտի դրուի և մէկը աջ ու միւսը ձախ կողմը պիտի լեցնէ. իր տարագրութիւնները դնելով։

Պետական Խորհուրդը իր այս որոշումը «մազպաթայով հաղորդեց Վարչապետութեան, որ «պույրուլթու»ով ղրկեց Ներքին գործոց Նախարարութեան։ Այն տեղ սեղանէ սեղան պարտեցաւ, տոպրակներու մէջ մացուեցաւ, հանուեցաւ և վերջապէս հեռագրի ձեւ առնելով կուսակալներուն հաղորդուեցաւ։ Բնական է որ նոյն արարողութիւնները կատարուեցան նաեւ նահանգներուն մէջ։ Կուսակալները հեռագրեցին Միւթէսարրիֆներուն և այս վերջիններն ալ Գայմագամներուն, ևն.։ Սակայն որոշումը կարեւոր է, որովհետեւ վարչական մեծ դժուարութիւն մը կը լուծէ։ Ապացուցանելու համար թէ Պետական Խորհուրդը այս խնդրին մէջ ո՛րքան հեռատեսութեամբ և զգուշութեամբ շարժած է, կը բաւէ բսել թէ նոյնիսկ որոշած է որ Իտարէ Մէճլիսներուն ընտրեալ անդամները իրենց անունին այբուբէնի կարգովը նստին։ Այսուհետեւ Մէճլիսի էֆէնտի եթէ Նոյի չափ տարիքոտ, Կրեսոսի չափ հարուստ Սոկրատի չափ իմաստուն ըլլայ, պիտի չկրնայ Անմէտ էֆ.էն վեր նստիլ։ Պետական Խորհուրդի այս որոշումը ի սրտէ կը շնորհաւորենք, որովհետեւ գաւառներու մէջ ծագում առած աղմուկներուն վերջ կուտայ։ Քանի որ տարիքը, հարստութիւնը, ատիճանը և փորձառութիւնը նկատի պիտի չառնուին, հարկ էր «Թէշրիֆաթ»ի նոր կանոն մը հաստատել և Պետական Խորհուրդը այդ գործը տեսաւ։ Միայն թէ կէտ մը կայ, որ աթոռի կռիւները չարուցնակել պիտի տայ։ Ինչպէս ըսինք, ընտրեալ անդամները այբուբէնի կարգով պիտի նստին, բայց չէ ըսուած թէ առաջին տաղաւին մէջ նմանութիւն ունեցող անձերու մասին ի՞նչ կարգադրութիւն պիտի ըլլայ։ Իրաւ է որ առաջին տաղն ետք երկրորդը նկատի պէտք է առնուի, բայց թնթանդիր անձեր կրնան խնդիր հանել։ Հետեւապէս փափաքելի էր որ օրէնքին մէջ այս կէտս ալ ճշդուէր և ըսուէր որ առաջին և երկրորդ տաղերուն նոյնութեան պայմանին, պէտք է երրորդ տաղն դնել։ Այս մեծ որոշումին փոքր մէկ պակաս այս է սակայն կը յուսանք որ գաւառներէն հարցում չեղ.ած, այս կէտն ալ կը ճշդուի և կը բացատրուի։

*** Հիմա հաշուենք թէ այս նոր «Թէշրիֆաթ»ի կանոնը որոշելու և պատկանեալ ախոռները հաղորդելու համար որչափ ժամանակ և դրամ ծախսուեցաւ։ Եթէ որոշումը Պետական Խորհուրդի Օրէնսդիր մարմնէն քննած է, նախագահ մը, հիգ անդամներ, մէկ Ա. օգնական մը, Բ. և Գ. կարգի երկուքական օգնական անուանեալ երեք օր լեզուով, մտքով և գրիչով զբաղեցան այս խնդրով։ Եթէ այս պաշտօնեաներուն օրականները իրարու վրայ հարիւրական դրշ. հաշուենք, առաջին ծախքին գումարը կը հասնի 3300 ղրշ.ի։ 500 ղրշ. հաշուենք Վարչապետական և Ներքին գործոց պաշտօնեաներուն մէջ այս որոշումը տեսակներու մէջ արձանագրող պաշտօնեաներուն օրական ծախքը և կ'ունենանք 3800 ղրշ.։

Բայց ծախքին մեծը ասկ եռքը կ'սկսի։ Այսօր մեր ձեռքը մնացած երկիրը ունի 22 նահանգ, 90 գաւառ 411 գաւառակ, 867 գիւղախումբ, 58,702 գիւղ։ Եթէ Ներքին գործոց նախարարութիւնը յիշեալ որոշումը հարիւր քառնոց հեռագիրով մը հաղորդած է կուսակալներուն, այս վերջիններն ալ 15 տող աւելցնելով հաղորդած են մի-թէ գարքիներուն և ասոնք ալ Գայմագամներուն, կ'ունենանք 90,000 քառնոց հեռագիր, որ 40ական փարաչէն կ'ելլէ 900 ոսկի։ Նկատի առէք որ գաւառակները գիւղախումբերուն, գիւղերուն, ցեղերուն, ևն. բացատրութիւններ պիտի հաղորդեն և եթէ թուղթին, պահարանին և գրչատուրքին ծախքերն ալ բարդենք, ընդհ. ծախքը կը բարձրանայ 161,300 ղրուշի։

Ասոնք որ հին Բիւզանդիոնի անկումի վայրկեաններուն մէջ «Թէշրիֆաթ»ի կուիներէն օրինակ կ'առնեն, կրնան այս պարզ հարիւր նկատի առնել։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՍԸՐ Է. ԿՐԷՅ, ՀԱԳԴԷ ՓԱՇԱ ԵՒ ՊՈՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

Հագդէ փաշա հեռագրած է արտաքին գործոց Նախարարութեան թէ Սբր է. Կրէյի հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է հայարնակ նահանգներու ծրագրուած բարենորոգմանց մասին։ Այս խնդրոյն առթիւ Պողոս փաշա ալ ներկայացած է Սբր Է. Կրէյի խորհրդակն Սբր Արթր Նօթլսրնի և այս խորհրդակցութենէն վերջ Հագդէ փաշա և Պողոս Նուպար փաշա երկար տեսակցութիւն մը ունեցած են առանձին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՔՈՆԴՐՈԼԸ

«Ազմ»ի երէկուան թուրն մէջ խմբագրական մը գրուած է, «Ո՛չ թէ Եւրոպայի այլ եւրոպացիի քօնդրոլը» խորագրով։ Կը քաղենք հետեւեալ ուշադրաւ տողերը։

«Այն պահուն երբ հաշուութիւնը կնքելով բարենորոգումները խնդրոյ առարկայ կ'ըլլան, մանաւանդ արեւելեան նահանգներու կացութենն առթիւ, կարգ մը եւրոպական թերթեր, ծանօթ նպատակներով, սկսած են եւրոպական քօնդրոլի վրայ խօսիլ։ Ամէնէն աւելի մենք փափաքող եղած ենք որ մեր երկիրն ամէն կողմը և մասնաւորապէս անդրդրութեան և արդարութեան բարիքներէն այնքան չօգտուող հայկական եւ արաբական նահանգներուն մէջ փութով գործադրուին հիմնական բարենորոգումներ եւ ըսած ենք թէ մեր մտայնութիւնով կարելի պիտի չըլլայ այս բարենորոգումները գլուխ հանել եւ հարկ է Եւրոպայէն մասնագէտներ բերել և ընդարձակ իրաւասութիւններ տալ անոնց։ Մենք դարձեալ այս գաղափարին վրայ ենք։ Բանի որ առանց բարենորոգումներու ապրիլ կարելի չէ, քանի որ բովանդակ աշխարհ երջանկութիւն եւ բարեկեցութիւն կը ցանկայ և քաղաքակրթութեան մէջ կը յառաջդիմէ և կարելի չէ որ ազգ մը բանի կերպով կապուի միջնադարեան սովորութիւններու և քանի որ մենք այս ճշմարտութիւնը հասկցած ըլլալով այլ եւս բարենորոգում բուսէն չենք վախնար, այն սաեն ինչո՞ւ գործնական ճամբու մը չենտեւինք մեր նպատակին հասնելու համար։ Ահա ամիսներէ ի վեր այս բարենորոգում բառը ամէնուն բերանը ինկած է և այս «լաֆ կիւրիւթ»էն մէկ հատ իսկ չգործադրուեցաւ։ Մեր գլաֆները լսող, մեր իրարանցումները տեսնողները երբ կը նային որ գործադրութիւն չկայ, մեր մասին ինչո՞ւ պիտի խորհին։ Եւրոպայի քօնդրոլը չենք ուզեր, ասոր ատարկայ չկայ։ Աչխարհի մէջ ո՛չ մէկ անկախ ազգ վիտի չհանդուրժէ որ մի միայն իրեն վերաբերեալ գործերու վրայ եւրոպական քօնդրոլ դրուի։ Բայց չուզելը և չհանդուրժելը արգելք ըլլալ չէ։ Եւրոպա չատ գիտուններ ունի մեր երկրին չուրջ և ամէն առթիվ, գաղտուկէ կ'օգտուի։ Ուստի երեւակայութեամբ չգործենք և ճշմարտութիւնը իր իսկական վիճակին մէջ տեսնելով վերջը մշլտեղ դնենք և անոր գարմանումին աչքանինք ամէնէն կարուկ միջոցով։ Օտար թերթերու մէջ եւրոպական քօնդրոլի խօսքերը ցաւալի կարեւորութեան մը յանգաքանը կը կազմեն։ Անոր դէմ պարապ տեղը չբողոքենք, չբարկանանք։ Վնաս ունի, օգուտ չունի։ Ուստի Եւրոպայի փափաքները ապարդիւն ձգելու համար մեր մտադրած բարենորոգումները չուտով գործադրելու ենք։ Ասկէ ուրիշ ճար մնացած չէ»։

ԳԴԱՆԵՐԸ ԵՒ ԲՏՍԷԻՍ

Եւրոպական աէրութիւնները Իսաի՝ դիմած ըլլալով որ կղզիները աէրութեանց յանձնէ, Իտալիա յայտնած է թէ այս կղզիները աւանդ կը մնան իրեն Թուրքիայէ օրուն հետ առանց այդ մասին իր ունեցած խնդիրները կարգադրելու։ Չպիտի կրնայ գոնացնել զիրենք։ Միւս կողմէ Իտալիա դիմելով Լոնտոնի դեսպանատոմարդոյին պահանջած է որ կղզիներու հարցը դուրս մնայ վիճաբանութիւններէն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ՄԵԾ ՅՈՒԶՈՒՄ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

ՍԵՐՊ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ԱՌԹԻՒ

Երէկ իրիկուան դէմ առնուած հեռագիրները շատ յոռետես են և ցոյց կուտան թէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջեւ պատերազմը անխուսափելի է։

Պելկրատէն կը հեռագրուի «Գերլիներ Թագէպլաթ»ի թէ կացութիւնը խիստ ծանր է։ Պուլկարիա պիտի հրաւիրուի մինչեւ չորեքշաբթի (այսօր) վճռական պատասխան տալ Սերպիոյ ծանուցագրին, որ կը պահանջէր սերպերուկիզը դադարիլ վերաքննութիւնը։

Սելանիկէն կը հեռագրուի նոյն թերթին թէ պուլկար լաւատեղեակ շրջանակներու կարծիքով, պատերազմը անխուսափելի է։

Լոնտոն, 9 յունիս.— Մ. Նօվաքօիչ Պելկրատ կանչուեցաւ։

Բեռլին, 9 Յունիս.— Յունաստան և Սերպիա հաւանեցան իրենց գործը ցրուելու մասին Ռուսիոյ բրած առաջարկութեան, բայց Պուլկարիա վերապահեց իր պատասխանը։

Լոնտոն, 10 Յունիս.— Ռումանիա ակրութիւններուն իմացուց թէ անաչառ պիտի չմնայ եթէ կնճռոտութիւններ ծագին պալքաններուն մէջ։

Պելկրատ, 9 Յունիս.— «Բոլիթիքա» կը գրէ. «Անկարելի է գտնել սեղ կ քաղաքագէտներ, որոնք հաւանին ընդունիլ Պուլկարներուն ներկայութիւնը Վարարի արեւմտեան կողմը։ Եթէ վէճը ցեղային հիման վրայ լուծուի, Պուլկարիա պէտք է հրաժարի Թրակիայէն։

Բարիզ, 10 Յունիս.— Սոֆիայէն կը հեռագրուի «Մաթէնի».— Սերպ դեսպանը Սոֆիայէն մեկնեցաւ և Պելկրատ դնաց իր ընտանիքով։ Այս մեկնումը բուռն յուզում կը պատճառէ, դրօսանքի յատուկ բոլոր վայրերը գոցուեցան։ Ժողովուրդին բացարձակապէս արգիլուեցաւ քաղաքէն դուրս ելլել իրիկուան ժամը 9.ս վերջ։ Պահակախումբեր կը շրջին փողոցներուն մէջ։

"ԿԱՑՐԻԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԻՆ ԾԱՅՐ ԵՐԿԻՒՂԱԼԻ Է Կ'ԸՍԷ

ՍԵՐՊԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՌԱՐԸ

Սերպիոյ պատերազմական նախարարը «Պուտապէշթի Հիրլաբ» թերթին Պելկրատի թղթակցին հետ տեսակցութեան մը մէջ հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւնները բրաւ.

Կացութիւնը վերջին ծայր երկիւղալի է։ 3–4 օրէն ամէն բան պիտի պարզուի։ Մինչեւ իսկ ես այն համոզումը ունիմ թէ Պուլկարիոյ հետ մեր յարաբերութիւններուն իսկական վիճակը յայտնի պիտի ըլլայ առ առաւելն մինչեւ մէկ շաբաթէն։ Այլ ևս հանդուրժելու վիճակի մէջ չենք։ Մենք յոյս ունինք որ Ցերուները Պուլկարիոյ պիտի հասկցնեն թէ անհրաժեշտ է որ դադարուն երկիրներու բաժանման խնդրին մէջ Սերպիոյ տեսակէտը ընդունի։ Մ. Բասիչի արտաքին կան և վճռական խօսքերը հարկաւ փարատած են Եւրոպայի վերջին կասկածներն ու վարանումները։

Մեր կառավարութիւնը հաստատապէս մտադրած է պահել սերպ զինուորներու կողմէ գրաւուած հողամասերը։ Բէրլրէն, Բէօրրէն, Օլրին և Մանսթիրը անպատճառ մերը պիտի ըլլան։ Պուլկարիոյ հետ մեր պատերազմը, եթէ անոր առաջքը չառնուի, չատ արիւնահեղ պիտի ըլլայ։ Պուլկար բանակը վերջին ծայր կանոնաւոր է և պուլկար զինուորը քաջութեան կողմէ մեր զինուորներէն վար չի մնար։ Հետեւապէս պատերազմը չատ սոսկալի պիտի ըլլայ։ Մեր սպայակոյտը և մեր բոլոր զօրականները բարեբախտաբար գիտեն որ իրենց դէմը զարհուրելի թշնամի մը ունին։ Մենք ամէն բանի պատրաստ ենք։ Ե՛ է պատերազմը վաղը իրիկուն, անպատրաստ չգտներ մեզ։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՋԱՆԱՔ ՔԱԼԷԻ ԱՌՋԵՒ ԳՈՐԾԵԼՈՒ

Սելանիկէն «Բրօտօ»ն կը տեղեկացնէ թէ հելլէն կառավարութիւնը նկարտելով որ Թուրքիա չի հաւանիր Յունաստանի վերադարձնել 1898էն առաջ անուվանելած առանձնայնորհումները, որոշած է հաշտութեան նախապատրաստական պայմանները ստորագրման դէմ բողոքել։ Աթէնքի դակիչը հրամայած է հելլէն նաւատորմին որ ամէն պատահականութեան առթիւ պատրաստ գտնուի Զանաք Քալէի մօտ իր ծովային գործողութիւններուն սկսելու համար։

ՕՍՄ. ՊԱՏԱՌԱԶԻՐԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵՆ

Լոնտոնէն օսմ. պատուիրակները կը հեռագրեն թէ Դշ. օր (այսօր) Բարիզի համաձայն Պոլիս կը վերադառնան։

ՁԻՒՍԻՆ ՓՈՐՇԱ ՀԱՏԷՄ-ՐԷՕՅԷՆ ԿԸ ԴԱՐՁՆԱՑ

Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ փաշա, որ երկու օր առաջ այցելութեան համար Հատէմքէոյ գացած էր, Պոլիս դարձաւ։

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓՈՐՇԱ ԸՆԴՀ. ՔՆՆԻՉ ՍՈՒՐԻՈՅ

Հիւսէյին Հիլմի փաշա Բ. Դրան ծանուցած է թէ ընդունած ըլլալով Սուրիոյ ընդհ. քննիչութիւնը, պալքաններուն հետ քաղաքական յարաբերութեանց ձեռնարկուածին պէս, Վիեննայէն ճամբայ պիտի չելլէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԵՏ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

Զինակից տէրութիւններէն Պուլկարիա երկրորդ բրօթօքոլն ալ ստորագրած ըլլալով, Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ քաղաքական յարաբերութիւնները սկսելու համար խորհրդակցութիւնք սկսած են և ի մօտոյ երկու երկիրներն ալ փոխադարձ դեսպաններ պիտի ունենան Պոլսոյ և Սոֆիայի մէջ։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Դեսպանները վաղը Եէնի գիւղ, աւստրիական դեսպանատունը գումարում մը պիտի ունենան Բ. Դրան մօտ զինուորները արձակելու համար կատարուելիք դիմումին մասին, և յետոյ Բ. Դուռ երթալով որոշուած դիմումը պիտի կատարեն։

ԵՐԿՈՒ ՏԵՍԱԿԻՑՔ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ» կը գրէ թէ եգեան կղզիներուն կարգադրութեան համար երկու տեսակէտ կայ, իրարու ներկայ, բայց սկզբունքով գրեթէ նոյն։ Առաջինն է Անգլիոյ տեսակէտը, երկրորդը Գերմանիոյ։ Երկուքն ալ Թուրքիոյ ապահովութիւնը և չափերը պաշտպանել կ'ուզեն։ Անգլիոյ տեսակէտը այն է թէ Թուրքիոյ համար աւելի լաւ կ'ըլլայ եթէ կղզիները Յունաստանի մնան, որպէսզի ապատամբութեան նոր բոյներ չշինուին հոն, բաւական է որ Յունաստան գտնենք զինուորական կայաններու չվերածէ։ Իսկ Գերմանիա Թուրքիոյ համար աւելի մեծ ապահովութիւն կը տեսնէ որ կղզիները Թուրքիոյ մնան։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

*** Կառավարութեան կողմէ դիմում եղաւ Օսմ.Պանքային. երեք միլիոն ոսկիի փոխառութեան մը համար։ Պանքան սկզբունքով հաւանած է։ Միշեալ գումարը պիտի հատուցուի Օսմ. Պանքային, Ֆրանս. առեւտրական և ճարտարարուեստական պանքային և Բերլիզ պանքային կողմէ։

*** Սիրքէճիի մէջ երկաթի վճռաբեկան մը պաշտօնեայ Պողոս էֆ.ի Արշակուսի անունն 17 տարեկան աղջիկը ետիդուլէի իրենց բնակարանին մէջ անձնասպանութեան նպատակով բէվոլէր պարպեց իր վրայ և վիրաւորուեցաւ։ Հէք աղջիկ Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ անձնասպանութեան

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆ 1—9 թիւ, աշխատասիրութիւն Խաչիկ էֆ. Ինկիլիզեանի։ Կեղրոնատեղին է Օսմանեան բազմաթիւ դասագրոց և քառաբաններու հեղինակ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի մօտ։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"ի ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ

Մեր նոր թղթակից-գործակալներն են
ՕՐՏՈՒ.— Խաչիկ էֆ. Սէֆէրեան։
ԿԻՐԱՍՈՆ.— Գրիգոր էֆ. Գրիգէեան։
ՏՐԱԳԻԶՈՆ.— Դաբրիել էֆ. Գալարեան

որոնց պէտք է դիմել բոլոր դրամական գործերու և բաժանորդագրուելու համար։ Իսկ իբրեւ հատուկաւոր Տրապիզոնի համար միայն ու միայն պէտք է դիմել Սարգիս էֆ. Ցագոեանի։

ՏՕՔԹ Ջ. ՀԷՋՎԷՏԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ

ՏԱՆԿԵՐԷ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ՄՈՐՔԱՍԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Պնակաւոր և Անգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնաւորութիւնը կատարելագործած ըլլալով երկար ժամանակի մէջ կը դարմանէ և նոր յերմամիզութիւնը, երկամանցի (պլեորէզ), մրզամիզուղի քրոնիքի բորբոքումներ, գէշ դարմանուած լարուած եկած մարիքներու ուռեցքներ, անդարդութիւն, տժգունութիւն, օրսիքի վերաբերեալ շարաշարութիւններ։ Համար Վիքի նորաձեւ զարդերով մ. ամ. տարեկան և ձուարաններու սեռ. գրաքանչիւր։

Գազիանթէպի համար առանձնակի դարմանումներու հետ Էլեքթրիք Սալոնը. ուն ներկային ներքուստ մասնաւոր խնամքով կը կատարէ գիւրամասութիւն գնով։

Թոյլ Վասէմանէն, իր դարմանումին առաջ գանուած դիւանդներուն թարմութիւնը, բարդ, խուլի մանկաբարձական քննութիւններ առանց վիճաբանի։ Բոյի կիրառելիւ, ամէն օր կը գանուի Պոլիս, Տէնի Հօրաքեանէ ճառատի թիւ 4, Հայկ Ալանիկեանի դեղարանը։ ԵՐԵՒՈՒՇԱՌԻ տեղը ձրի։

ՀԱՅԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊԱ-ՓԵՐԹԵՐՈՒ ԵՒ ԲԷՕՒԼԷ ՏՕՐԱՆ

Ճանչական ոգեկոչութեան նուիրուած

«ԲԷՅԹ Ժուրնալ»

Աչքաբեռնչի պատկերազարդ քաղաքական երգիծաթերթ

ՎԷ ՄԱՐԷՆ», «ՎԷ ԹԱՆ», «ՎԷ ԺՈՒՐՆԱԼ ԵՆ». քաղաքական օրաթերթեր

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պապը Ալի ճառատի թիւ 72, Եդրաս գրատնտուներ, Մոսիան Թիւրքճեանի։

ՄԱԼԻՊԷՆ ՆԷՋԱՐԷԹԻՆԷՆ

Միւթեզաիսին վէ եյթամ վէ էրամիլի իլմիյէնէ 324 սէնէսի թէմուզունա գարար կէյնէն սէնէլէրտէ մաթլուպը օլանլարին մէղքիւր սէնէլէրէ պիտ օլան հիւզանլարընը միւսթասրնպէն Մայիս 329 նիսայէթինէ գարար բարար կիւնլերի Մուխասսէսաթը Զաթիյէ իտարէսի Միւլքիյէ վէ Իմլիյէ Նիւզլան Մէրքէզ յաշ Գալէմնէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի լիւզումը իլան օլունուր։

20 Նիսան. 829

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ ՍԿԻԻՏԱՐԻ ՄԷՋ

Սկիւտար, Տաղ Համամ, Սելամբզի ճառատէին վրայ, լորս սենեակով և պարտէզով տուն մը վարձու է։ Պայմանները հասկնալու համար դիմել խմբագրատուն։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Մարզուանի մեր նոր գործակալը և թղթակիցն է Անդրանիկ էֆ. Գլտրեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և բաժանորդագրուելու համար։

ՆԷՎՍԱԼԸ ԷՐՄԷՆԵԱՆ
1913

Այս տարուան հայատառ և թրքաբարբառ օրացոյցէն շատ քիչ թիւեր մնացած է փափաքողներուն տրամադրելի։ Հակառակ սաստ գինը նոյնը կը մնայ Պոլիս և դուռա Զղրլ., արտասահման 60 սանթիմ։ Դիմել «Ճ. Շարգիյէ» լրագրոյ պատասխանատու անօրէն Պապը Ալի Սատարէթ գարուսու դարչրը թիւ 49։

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿ

Պապը Ալիի պողոտային վրայ, բժիշկներու, Ատամնաբոյժներու, փաստաբաններու, և ուրիշ գործի մարդոց յարմար երկու կամ երեք սենեակով վարձու յարկ մը կայ։ դիմել Պապը Ալի, Ց. Մ. Ազնաւուրեանի։ Տէնի-Օսմանը, ապարան-Դրատունը։

ԱՋԲԸ ԼՈՅՍ

ՄՈՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՆԵՑՕՂՆԵՐՈՒՆ

Էկզէմա (թուզու պալիամ), բորտուութիւն (ուլուզ), ամէն տեսակ այրուածք, ձեռքերու և ծիներու ճաքածներ կամ ճեղքուածքներ, անդարմանելի կարծուած ամէն քերուքուքները, մորթի այտուցքներ (չիպան) վերջապէս առ հասարակ բոլոր մորթային բորբոքում կամ հիւանդութիւն ունեցողները չյուսահատին այլեւս, թող գրեն։

ԷԿԶԷՄԱԹՈՒԸ

Այս նոր և հրաշալի դեղը որ քիչ ժամանակի մէջ ընդհանուր Եւրոպայի և Թուրքիոյ զարմանքը գրաւեց և դնահատութեան արժանացաւ իր անմիջական ազդեցիկ և բուժիչ յատկութիւններով։ Դին 8 ղրշ., գաւառներու համար 10 ղրշ։

Թուրքիոյ համար վաճառման միակ կեդրոնատեղին, Ց. ՄԻՆԱՍԵԱՆ դեղարան, Պանչէ Դարբ։

Corset Houri
«ՔՕՐՍԷ ՀՈՒՐԻ»

Գալատայ Դուռէի ռասդիսկարգ ձեւագէտ Տիկին Տիգրանեան, որ ոսկի երկաթի առաջ «Ա.Էլէքտրա» Տան համար պայմանագրով Բարիզէն եկաւ, այս անգամ իր բազմաթիւ յանձնարարներուն գնդուսով և քաղաքներու մէջ, Բալիվուսի վաճառական կանուկը, Սինսոսզուս Աբարթմանին 9 թիւը բնդարձակ և չքաղ աշխատանոց մը հաստատած է և յամենայն վրայ քօրսէներու պատրաստութիւնն համար ամէն նոր և գործ դրած է իր յարգելի յանձնարարներուն հոգեհաճութեան տեսակէտով, ինչպէս նաև Բարիզէն բերել տուած է Դուռէի նոր մոդեր մը։

Բայց ճաշակի ամէն Տիկիններդ պիտի փութան անուշադ օգտուիլ այս հոստատութենէն, որպէս զի որիշը ոչնչան մեծ համբաւ կը վայելէ, և սէր բոլոր ճաշակներդ գոհացնելով գոհացում պիտի գանեն։ 25—20

ՄԵԾ ԴԻՐՈՒԹԻՒՆ ՍԸ
"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ ԹԻՒՆ

Ամենաբանի անօրինութիւնը գիւրութիւն մը տալու համար մասնաւորապէս Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւնն անառարկելի մը դարձնելու և գործող արիութիւնը և ուսանելու ամենաբարդութիւններ ըմբռնելու, բոլոր ի գործածութիւն Ֆրանսական Ընդհանուր Ընդհանրական Գործակատարութիւնները, գործակատարներ և ժամանակ ամենաբարդութիւններ ըմբռնելու, ինչպէս նաև ամենաբարդ գործերուն մասնաւոր ուսումնասիրութիւնը։

Դիմել Պապ Ալի ճառատի ամենաբարձր գրասենեակը Հանրային Գործակատարութեան Ընդհանրական անունին Ս. Թաղարեան Էֆ.։

պայքարիլ և ջնջել ընդմիշտ Տօն Բարլոսի և Իրաքլեայ թագուհիի զաւակին առասպելը։ Թիլիր թագաւորը մէկ տղայ միայն ունի և ուրիշ չի կրնար ունենալ, տղայ մը որ երէցութեան իրաւունքով կը յաջորդէ իր հօր։ Այս ճշմարտութիւնը յայտնուելէ և ընդունուելէ վերջ, ա՛յլ ընդդիմութիւն և ոչ մէկ ժրիտաւ տեղի պիտի ունենայ այն օրը որ բուն գահաժառանգը պիտի բարձրանայ իր հօր կողմէ թափուր թողուած գահը։

Ֆաուսթայի ունկնդիրներէն, պէտք է ըսել՝ որ ոչ մէկը չի բողոքեց, ոչ մէկը չի դարմանեցաւ։ Բոլորը առանց վարանելու ընդունեցին այդ հրահանգները և մանակից եղան անոնց։ Ընդհանուր յուզիչ միաձայնութեամբ մը ընդունուեցաւ Սպանիոյ ապագայ թագուհին յաւակագիծ։ Իւրաքանչիւրը յանձն առաւ ժողովուրդին մէջ տարածել այն գաղափարները զոր Ֆաուսթա ցոյց կուտար։

Ընդունուեցաւ որ եթէ թագաւորը —քան մը որ անհաւանական է, որովհետեւ իրեն ժամանակ պիտի չթողուէր— եթէ թագաւորը բողոքէ, կայսերազուն իշխանը իրմէ պիտի հեռացուի ո՛վ գիտէ ինչ միջոցով։ Մեծերուն ձեւով, ինչ ձեւով որ առաջին կայսերազուն իշխանը, Տօն Բարլոսը իրմէն հեռացուած էր, զոր ան յետոյ ձերբակալած և դատապարտած էր։ Եւ ճարպիկօրէն շահագործելով այդ երկու զգացումները, այնքան անբացատրելի օրքան անարդար, կարելի էր խօսիլ խենթութեան մասին։

Ֆաուսթա սքանչելօրէն գիտէր ամբոխները վարելու մղելու արուեստը։ Իր ունկնդիրները համոզելու և իր նպատակադրած ուղղութեամբ զանոնք առաջնորդելու համար թուած էր այնպիսի փաստեր,

եւ կիսաձայն ուղղուելով, ձեռքերը իր բազկաթոռին վրայ, աչքերը հրավառ, այնպիսի բուռն ակնարկով որ սարսուռի դող մը կ'անցնէր մէկէ աւելի հոգիներուն վրայ։

— Այն դախանիշը որ դիւային ազդեցութեան մը տակ պիտի յանդգներ հանդուգնել թագուհիին յարգելի յիշատակը աղտոտել այդքան վատ և սուտ ամբաստանութեամբ մը, անմիջապէս լեզուն պիտի փրցուէր և ողջ ողջ կտոր կտոր ըլլալու բախտին պիտի արժանանար և իր մարմնոյն մնացորդները թաղուելու անարժան համարուելով պիտի նետուէին խողեռան առջեւ։

Բարեբաստ ժպտաց.

— Օ՛ն երիտասարդ, մերմնջեց ան՝ ես վերջին տեսայ վաղուինին։ Քաղցրութիւնը, ներողամտութիւնը այնպիսի զգացումներ են որոնք երկար ատեն հաստ չեն երթար իր բնական վայրագութեան հետ։

Երդուեալները իրենք, իրարու երես կը նայէին չմտրած, այնպէս որ կարծես հաստատել կ'ուզէին թէ արդեօք մասնութի՞ւն մը էր ատիկա, թէ Ֆաուսթա լրջօրէ՞ն կը խօսէր և ա՞ռ կ'ուզէր վերջացնել իր խօսքը։

Ամանց իր բուռն վերաբերմունքին ազդեցութիւնները նշմարած ձեւանալու, Ֆաուսթա շարունակեց.

— Մենք մեր ձեռքը փաստաթուղթեր ունինք, որոնք անժխտելիօրէն վաւերական են։ Այդ փաստաթուղթեր պալատի բարձրատիճան մարդերէն շատերուն ստորագրութիւնը և կնիքը կը կրեն։ Անաւասիկ այդ վաւերաթուղթերու մէկ մասին թարգմանութիւնը։ Ամենայն ինչ, թագուհիին առաջին սենեկապանութիւնն և բժիշկներու աչքն հատատութիւնը թէ Նարին Վհնափառը

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ պատրաստ ունի ծանուցանել թէ իր ամբողջութիւն հաստատուած բաժնեթուղթերուն թիւ 1 կարմնին փոխարէն պիտի վճարէ (Ն-Տ.) 5 Մայիս 1913էն 15·5 դրուշ ոսկի-դրամ։ 7—8

ՕՔԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ
ՊԻԼԷՃԻՔ

Գիլէրիկի էն կեդրոն և օգտաւէտ գիրքի մը վրայ հատատուած վերջիւրելու ելիր, զոր իր բոլոր գործունէութիւնները դրաքանչիւրու համար գրաստութիւնը կ'ապահովէ։ Էջ յանձնարարելի բոլոր համարդնարու ամբողջ ան ոյժերով միտքի, ուր պիտի գտնէ նաև գոլորանքն գիրազանց գերազանց հիանալի լուսան, ամէն լեզուի թերթերու նոր նոր մեքենով մը։ Մաքուր մանանկալ և անոգուգական թեամբ։ գիներդ ոչ։

«ՌՕՍԻԱ» ընկերութիւնը իր նոր հաստատուած պաշտօնատուն կ'ստանձնէ
ՀՐԻՆՆԻ Դեմ ապահովագրութիւններ
ԿՈՒՆԹի ապահովագրութիւններ գանգան կիսէ
ՓԻՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎՃԱՐՈՒՄԱՆ Դեմ ապահովագրութիւններ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱՆԵՐՈՒՆ թիւրեր նաև
Շնչեալով և երկաթուղիով ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԱՅԻ ԱՐԱՄԱՆԵՐՈՒՆ Դեմ ապահովագրութիւններ
ԱԿԱՅԻՆՆԵՐՈՒՆ ԿՈՅՐՈՒՆԼՈՒՆ Դեմ ապահովագրութիւններ
Մանրամասնութիւնս ի. ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ
Կ. Գալաթիա, Ղալաթիա, Բարատէին վրայ Զիրիլի Բիրիրա խան, կամ ՍՏԱՄՊՈՒԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ալիֆ էֆ. Ճառատի,

Տիրոջ դասի է։ Թիւ 20

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔՆՆԻՉ ՍՏԱՄՊՈՒԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
Ց. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Ա. ՀԱԿԻՄԻՒԼ

ԿԱՐԳ ԳԱՅԼ, ԳԱԼԻ ՄԱՍ ՀՕ. ԽՈՐՈՒՄ
ԿԱՊՈՒՇԱՆԱՆ ԴԵՂԱՄԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

այս գեղարուեստի ամենաբարձրագոյն գործերուն մասնաւորապէս ուշադրութիւնը կը գրաւեն, ուստի ինչպէս նաև գեղեցիկ գեղարուեստի գիրքերուն համար, այս անգամ իր յանձնարարներուն, դան ձեռքերուն ներքեւ ընդարձակ ասեղ է Դեղեր մարդկային ՊԻՆԱՍԱՆԻՆ տանտիրոջերի գիրքն, որ մեր ամենաանկեղծ գովեստներն ի գլուխ ունի։

Ա. ԲՐԻՆ ՆԵՐ ՄԸ ԳՈՐԾՆԵՐ ԳԻՆՆԵՐԸ ԳԻՐԻՐԱՍԱՏՈՒՆԵՐ ԵՆ

ՍԻՆԿԷՐ — Այս գեղարուեստ կը յանձնարարեն գործ ու հարգ բժիշկներ և կը գործածուին հիանալիներ մասնաւոր սենեակներ ու մէջ։ Հիանալի կեր որ գիտէ ի յարգելիներ։

Նոյնպէս բոլոր գեղերը դուռ տնտիկական և գաղտնիական են, գաղտնաւոր յարգարանական տրեսներն վերջին մեքենաներու հասանելի։

Դեղարուեստ ունի հոգ սիրելու մը գանուցիներու, ուստ գոյներներու, ուստ գոյներու և գիրներու, ի գիրներու։ Կոյ նաև գիրներ։ Ուստ մեր գոյն է գիրներ։ Գիրերը ամենայն գեղեցիկ։ Գիրերը։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՆԱԿԱՆ ԿԱՐԵՐՈՒ ԵՒ ԱՌԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԼԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ

ՅԱՄԱՌԱՅԻ ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ԱՄԵՆԱԳՈՅՆ ԱՊԱՀՈՎ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ ԵՒ ԱՐԿԱՆԻ ԴԵՄ
ՀԻՄՆՈՒՍԱԾ 1853 Սեպտեմբեր 26ին
Գերմանական կառավարութեան Հսկողութեան ներքեւ

1911 տարուոյ վերջ կեանքի Ապահովագրութիւն	ֆր. 2,620,486,385
Ընդհ. գոյք	» 4,092,900,386
1911ը շահ և բիրմի Ընդհ. հասոյթ	» 223,560,489

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ. Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց
ՏՆՕՐԷՆ Գ. Ժ. ՔՕՀԷՆ

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ պատրաստ ունի ծանուցանել թէ իր ամբողջութիւն հաստատուած բաժնեթուղթերուն թիւ 1 կարմնին փոխարէն պիտի վճարէ (Ն-Տ.) 5 Մայիս 1913էն 15·5 դրուշ ոսկի-դրամ։ 7—8

ՕՔԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ
ՊԻԼԷՃԻՔ

Գիլէրիկի էն կեդրոն և օգտաւէտ գիրքի մը վրայ հատատուած վերջիւրելու ելիր, զոր իր բոլոր գործունէութիւնները նոր բեռնաւորութիւնը կ'ապահովէ։ Էջ յանձնարարելի բոլոր համարդնարու ամբողջ ան ոյժերով միտքի, ուր պիտի գտնէ նաև գոլորանքն գիրազանց գերազանց հիանալի լուսան, ամէն լեզուի թերթերու նոր նոր մեքենով մը։ Մաքուր մանանկալ և անոգուգական թեամբ։ գիներդ ոչ։

ԱՌԻԿԻՆԵՐՈՒՆ ԱՅԳԵՐՈՒՆ ԿՈՅՐՈՒՆԼՈՒՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԳԱՂԻՔԱԿԱՆ ԱԳԷՏ ԵՒ ՀԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ

ՏՈՔԹ. Ա. ԷՍՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր գրաքանանդ և գործ ժամանակէ մէկ էջ գրաքանէ կէն և նոր յերամիզ գուլիքներ, գրաքանէ գիրք, սեռկա գրաքանէ և տրաքանէ կիսանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտէ մինչեւ երեկոյ։ Էջ գանուած Պապը Ալի ճառատէ, Մեսերլեթ գիրքի դէմ, Բամբը լուսաներ հիրաչատ Ր. յարկի թէ գրասենեակի մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդներ։ Դիմեցեք գրաքանէ համար յատուկ տեղ կայ։ 50—15

ԱՐԻԶԻՆ ԶԳԻ
ԱՍԵՏԼՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՍՆՆԴԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՌՈՒԹԷՆ

ՏՕՔԹԷՐ
ԳԱԲՐԷԼ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

Գիլատան գիրքին հարութիւնը հասնելու համար պատանդարար։ Էջ գանուած Ցարդանդիրներ, գիրաքանէ, գերազարդարութիւնը, ամենագեղեցիկ գիրքերու գիներ։

Բայց կիրարկէ, ամէն օր կը գտնուի Պապը Ալի ճառատ գրաքանէ, Շեքերլեր Հանի Գեղերի անկիւնը, Մեքեմեճեան գեղարանը։

ՈՒՐԲԱՆ ՕՐՅՈՐ ԶԳԻ 30—2

ԱՒԵՏԻՍ ՓՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Ապահովի և խանդիրի ըլլալով Ամերիկա և ուրիշի ամէն կողմ երկաթուղիով և ղեղեանով համարդ կը փոխադրուի։ Նեղութիւն ամենայն ոչ գնեմ, ուստեղ, և գիներու և ուստեղութիւններ կ'ընդունուին։ Մինչեւ դիներդ չիրապարուելով Ղալաթիա Եղիկ գիրքերի փողոց 2 թիւ Ամերիկեան ղեղեանատան ընկերութեան դիմել։ Ընդհ. Գործակալ
Ժ. ՏԷՏԷ ՕՂԼՈՒ

Գործ չունեցողներուն զարմ կը հայթայթուի։

ՍԱՍ.—Մեր ուրախութիւն չատ մեծ կը գործածուի ամենաբարձր և ամենաբարդ ոչ-գործերու համար։

Որպէսզի ան իր մէջ կը պարունակի կարգաւորիչ Ֆոտ գործածուած վերջին մէջ, բայց ամէն մեծ իւր հաստատ ոչ չի կրնար ուշանալ։ Ամոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը գտած է գիտակ Հայկ Ապահովիրանի գեղարանը, Գամէ Գարատեին Բարեհամբաւ Ճառատի։

ԽԱՐԱՅԵԱՆՑ ՁԱՐԻԱԲԱՆ
ՀԱՅԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԱՊԱՐԱՆ
ՍԻԼՐԱՆ ՏԷՕՔՄԻՃԵԱՆ

Զուլարանս որ չարչի երեսուն տարիներէ ի վեր հաստատուած է, ունի ամենայն վերջին կառուցութիւններով ժամանակակցնեներ։—Զուլարանս մէջ կը պատրաստուին հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, ռուսերէն, պուլկարերէն, հրեերէն և վրացերէն ամէն տեսակ տպագրութիւններ, ինչպէս նաև յարակից մասնաւորութիւն է եղած, գրասենեակ, ենթակայ, գեղեցիկ և գնեմ։—Մեր բոլոր արտադրութիւնները կը պատրաստուին մասնագէտ հմուտի մը հսկողութեան տակ և ամենայն նարդութիւնը կը կատարուին փութ. և ամենայն խնամքով։—Զուլարանս ուստեղ գրաքանդ գրասենեակներուն և դրկելու ձեւ։—Մեր մեծ հասցէն՝

ՄԻՀՐԱՆ Մ. ՏԷՕՔՄԻՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս Պապը Ալի ճառատէ, Մեսերլէք գրքի դիմաց, թիւ 1։

ن. سفراوغلی
سفراوه کاغدی فابریقاسی
کوچوك بیك زیغان نومرو ٥

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳԻՇԱՑԷՔ

Հակակառոր «Պաֆրաթ» գիլարի թուղթին բազմաթիւ կեղծերը հանուած են։ Ուստի յարգոյ հաճարակութիւնը, բուն «Պաֆրա»ի ընտիր թուղթը գործածելու համար, կը հրաւիրուի ուշադրութիւն ընել սիկառի թուղթերուն վրայ գրուած «Պաֆրա» բառերուն և «Սէֆէր ղուլա» գրերուն։

ՄՈՒՇՏԱԿԻ ԳԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

տիպի և ինքնակար միջատներուն դէմ Ձեր մուշտակները պահպանելու համար Բերա Թոքաթլեանի դիմաց Մէհմէտ Ալի Բերիսոֆի վաճառատունը փութացէք։ Ա՛ր վաճառատան մէջ եղանակաւորութեամբ ամէն տեսակ մուշտակներ կը պահպանուին, ինչպէս նաև ամէն տեսակ նորագութիւններ կ'ըլլան։

ՄԱՄՈՒԼԻ տակ է և մեր օրէն լոյս կը տեսնէ Ֆրանսացի հեղինակաւոր գրող Ֆրանսուա Գոբէի «Դարքիներու Գործարանը», թարգմանութեամբ երիտասարդ գրող Սովհաննէս Գամբէթեանի։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Սամսոնի մեր նոր Գործակալ-Թղթակիցն է Ցակոբ էֆ. Նալչաճեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար։

*** Զէյթի մեր նոր Գործակալ-Թղթակիցն է Յարութիւն էֆ. Զագըր Պողոսեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար։

Թոքաթի մեր Թղթակից գործակալն է, գրավաճառ Մխոյա էֆ. Իսքէնտերեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար։

ՌԱՖԱԷԼԻ ԽՆԴՐԷ ԵՒ ՃԵԼԱԼԷՏՏԻՆԸ

Մաքուր Թրքաճանչերով։

Փնտռեցէք բոլոր գրավաճառներուն, ծխավաճառներուն և լրագրավաճառներուն քով։ Խնդրը Կոստանդնուպոլիս 13 ղրշ. գաւառ 15։ Ճելալէտտինը Կոստանդնուպոլիս 3, գաւառ 4։

ԻԲԻՆՃԻ ԹԻՃԱՐԻԹ ՄԱՀԲԷՄԷՍԻՆՏԷՆ

Տէրսաատէթաէ Զաքմաքճըլարտա պէտ. Նէնի խանընտա սաքին իքէն իքինճի թիճարէթ թ մահբէմէսինտէ իթիարտա հիւքմ օլունմըշ օլան զոմիսիոնտա Գէորգ Խարբութեան զիմմիթինտէ ալտաղարը իսպաթ վէ եա մուվազգաթէն գապուլ վէ գայտ իթիարմիշ օլան ալտաղալարրն գանուննամէի թիճարիթին 211 վէ անը վէլի իտնն մատաէսի մուտիպտնէ միւթիս թարաքինան թէլիթի օլունճաղ գոնդրտաթիանը միւզաքէրմսի իլիւն իւչ եիւզ եկիրմի սողուզ գ. Նէնի հաղիրանը իւչինճի քաղար իրթէսի կիւնիւ զէվալի սաաթ 2ռէ մանքէմէի մէզքիւրէնին իթիա օտաբանա կէմիլէրի իլան օլունուր։

27 Մայիս 329 ԺԻԼԻԳ ԳՕՄԻՍԷՐ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ
ՈՒԺ ՈՒ ԿՈՐՈՎ

Երիտասարդական ուժ ու կորովը և մարմնոյն առողջապահութիւնը ապահովելու համար անհրաժեշտ է Լիզերը գործածել, արիւնը մաքրել և ուժեղցնել։ Բժշկական մասնախումբ մը, որ տարիներէ ի վեր սանկ դեղ մը գտնելու կը հետամտէր, երկար փորձերէ ետք վերջապէս յաջողեցաւ գտնել «Նէոժէն» անուն դեղը, որ Լիզերը կը զօրացնէ, արիւնը կը մաքրէ, և երիտասարդական ուժ ու կորով կը պարգեւէ անոնց ակարակամներուն, ուժաթափներուն, անկարողներուն եւ իրենց առողջութիւնէն ու կորովէն յուսահատներուն։ Անոնք որ կը փափաքին յարատեւ առողջութիւն մը վայելել, և մանաւանդ անոնք որ կը տառապին ամէն կարգի ջղային հիւանդութիւններէ, անարիւնութիւնէ, ժաղտնութիւնէ և ուժաթափութիւնէ, պէտք է անմիջապէս առնեն հանրահռչակ «Նէոժէն»ն, որուն կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Պաղչէ Դարբ 8. Մինասեանի դեղարանը։

ՎԱՐՁՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ. — Պահնէ դարբ, Խասէքի բաղնիքին կարգը, նոր չենուած Եվկաֆ խանի փողոցին մէջ 9 թիւ վաճառատունը վարձու պիտի տրուի։ Փափաքողները դիմեն Մահմատ փաշա, Թամանթօ խան, փաստաբան Յարութիւն էֆ. Գայսէրեանի։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԿԷՏՆՈՒԻ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ ՎԱՐԿ ԿԷ ՎԱՅՇԷԼԷ Հիմնուած 1284ին։

Պոլիս. Ճըրալ օղլու, իր յատուկ շէնքին մէջ դրամ կ'ընդունի և փոխառութիւն կ'ընէ հեռաբեալ պայմաններով։

ԴՐԱՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Մէկ տարի և աւելի պայմանաժամով թողուած դրամներու համար տարեկան հարիւրին հինգ տոկոս կուտայ։ Իսկ առանց պայմանաժամի և ընթացիկ հաշիւ, այսինքն ուզուած ատեն դրամ առնելու պայմանաւ թողուած դրամներուն համար տարեկան հարիւրին երեք տոկոս կը վճարէ։ Առանց պայմանաժամի ընդունուած դրամին քանակութիւնն մէկ քառորդ Սմ. ոսկիէն մինչեւ 20 ոսկի։

ԴՐԱՄԻՆ ՑԱՆՁԱՆ ՑԱՌՈՐԴ ՕՐԷՆ ՏՈԿՍՈՒ ԿԷ ԲԱՆԻ

Օրուան ոսկիէն աւելի դրամ շանձնողները, եթէ ուզեն, կրնան իրենց դրամագլուխին տոկոսը ամսէ ամիս առնալ։

ԴՐԱՄ ՓՈԽ ՏԱԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Փոխարէնէներու, արծաթեայ անօթներու և արծեթուղթերու փոխարէն դրամ փոխ կուտայ հարիւրին ութը տոկոսով։